

Bu proje, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir.

STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME YÖNETMELİĞİ'NİN UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ

Sözleşme N⁰ TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03

**FİNAL RAPORU
-NİHAİ-**

ŞUBAT 2021

Bu yayın Avrupa Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Eptisa Mühendislik liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

BELGE KONTROL SAYFASI

Sözleşme Makamı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Faydalanıcı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Proje	Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi
EuropeAid No	TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03
Başlık	Final Raporu
Rapor Durumu	Nihai 18.02.2021

	Hazırlayanlar	İnceleyen
Taslak	İSİM	İSİM
TARİH 28.01.2021	Martin SMUTNY Takım Lideri	
Nihai 18.02.2021	Mojca HRABAR Eğitim Uzmanı Michal MUSIL Kıdemli Uluslararası SÇD Uzmanı Gonca KAYNAK Kıdemli Yerel SÇD Uzmanı Pınar Yılmaz Kıdemli Yerel SÇD Uzmanı	C. Serdar HAKKAÇIRMAZ Proje Direktörü
İMZA		

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	iii
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ	iv
TABLOLAR DİZİNİ	iv
KISALTMALAR DİZİNİ	v
1. GİRİŞ	1
1.1 ARKA PLAN BİLGİSİ.....	1
1.2 PROJENİN SÜRESİ VE UZATILMASI.....	1
1.3 PROJE EKİBİ.....	2
1.4 İZLEME VE KALİTE KONTROLÜ.....	2
1.5 FİNAL RAPORU'NUN AMACI.....	3
2. BAŞLANGIÇ AŞAMASI	4
2.1 BAŞLANGIÇ VE PROJE EKİBİNİN TOPLANMASI.....	4
2.2 PROJE YÖNETİMİ YAPISI VE PROSEDÜRLERİNİN, PROJE OFİSİNİN VE DESTEĞİN KURULMASI.....	4
2.3 PROJE YÖNETİM EKİBİ İÇİN İÇ EĞİTİM.....	4
2.4 AÇILIŞ TOPLANTISI ÖNCESİ İT'NİN VE PROSEDÜREL KONULARIN İNCELENMESİ.....	4
2.5 AÇILIŞ TOPLANTISI.....	4
2.6 PAYDAŞ VE FAYDALANICI İSTİŞARELERİ.....	4
2.7 ÇALIŞMA PLANININ İNCELENMESİ.....	4
2.8 TASLAK BAŞLANGIÇ RAPORUNUN VE EKLERİNİN HAZIRLANMASI.....	5
3. SÇD PROJESİ DÂHİLİNDE UYGULANAN FAALİYETLERE GENEL BAKIŞ	6
3.1 FAALİYET 1.1. AÇILIŞ TOPLANTISI.....	6
3.2 FAALİYET 1.2. MEVCUT DURUMUN BELİRLENMESİ.....	6
3.3 FAALİYET 1.3. ÖNCELİKLİ SEKTÖRLER ARASINDAN İKİ SEKTÖRÜN SEÇİLMESİ.....	6
3.4 FAALİYET 1.4. BELİRLENEN İKİ PLANLAMA SÜRECİNİN HAZIRLANMASI.....	9
3.5 FAALİYET 2.1. EĞİTİM İHTİYAÇLARI ANALİZİNİN YAPILMASI.....	12
3.6 FAALİYET 2.2. EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI.....	13
3.7 FAALİYET 2.3. EĞİTİMLERİN VERİLMESİ.....	13
3.8 FAALİYET 2.4. ÜNİVERSİTELER, STK'LAR, ODALAR VE HALK İÇİN FARKINDALIK ARTIRMA ÇALIŞAYLARI.....	15
3.9 FAALİYET 2.5. MEVCUT WEBSİTESİNİN PROJE ÇIKTILARIYLA GÜNCELLENMESİ.....	16
3.10 FAALİYET 2.6. KAPANIŞ TOPLANTISI.....	17
3.11 FAALİYET 3.1. SÇD UYGULAMASI HAKKINDA ONLINE ÇALIŞTAY.....	17
3.12 FAALİYET 3.2. KALİTE KONTROLÜ HAKKINDA WEBİNAR.....	17
3.13 FAALİYET 3.3. İZLEME HAKKINDA WEBİNAR.....	18
3.14 FAALİYET 3.4. KALİTE KONTROLÜ İÇİN KONTROL LİSTESİ.....	18
3.15 FAALİYET 3.5. STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME İÇİN İŞ TANIMI TASLAĞI.....	18
3.16 SÇD PROJESİ KAPSAMINDA UYGULANAN FAALİYETLERE GENEL BAKIŞ.....	18
3.17 GÖRÜNÜRLÜK MATERYALLERİ.....	20
4. SONUÇLAR VE GÖSTERGELER	21
5. SONUÇLAR, BAŞARIMLAR VE ZORLUKLAR	33
5.1 SÇD PİLOTLARI.....	33
5.2 EĞİTİM VE FARKINDALIK ARTIRMA FAALİYETLERİ.....	34
TÜRKİYE'DE SÇD'NİN DAHA FAZLA GELİŞMESİ İÇİN TAVSİYELER	35
6. EKLER	36

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Fotoğraf 1: NEP SÇD Pilotu İçin Final Değerlendirme Toplantısı – 30/09/2020	10
Fotoğraf 2 : BKAY SÇD Pilotu İçin İstişare Toplantısı – 26/10/2020	12
Fotoğraf 3: Online anketin başlangıcının görseli	12
Fotoğraf 4: 4. Eğitim Modülü'nde yapılan grup çalışmasının raporlaması	14
Fotoğraf 5: 1. Eğitim Modülü sırasında sunum	15
Fotoğraf 6: 3. Farkındalık Artırma Çalıştayı	16
Fotoğraf 7: Kapanış Toplantısı Katılımcıları	17

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Ara İlerleme Raporları Listesi	3
Tablo 2 : SÇD pilotu uygulaması için sektörlere ve sektörlerin potansiyellerine genel bakış	7
Tablo 3: SÇD pilotları için olası adayların belirli plan ve programlarına genel bakış	8
Tablo 4: SÇD Projesi kapsamında uygulanan faaliyetlerin çıktılarına genel bakış	18
Tablo 5: Uygulama süreci boyunca göstergelere ulaşılma durumu	21

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
AK	Avrupa Komisyonu
BKAY	Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
EİA	Eğitim İhtiyacı Analizi
GM	Genel Müdürlük
İT	İş Tanımı
Müşavir	EPTISA Mühendislik – EPTISA Servicios ve Integra Consulting Konsorsiyumu
NEP	Nitrat Eylem Planı
OKB	Operasyon Koordinasyon Birimi
OTB	Operasyon Tanımlama Belgesi
PYK	Proje Yönlendirme Kurulu
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SM	Sözleşme Makamı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TT	Toplantı Tutanağı
YKT	Yönlendirme Kurulu Toplantısı

1. GİRİŞ

1.1 ARKA PLAN BİLGİSİ

Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD), ekonomi ve bölgesel kalkınmaya dair olası olumsuz etkileri önlemek ve azaltmak için, çevresel ve sağlık endişelerini stratejik planlama ve karar vermeye entegre etmek amacıyla kullanılan, uluslararası olarak tanınmış kilit bir vasıta. Türkiye, 8 Nisan 2017 tarihinde yürürlüğe giren ve Avrupa Birliği'nin SÇD Direktifi'nin gerekliliklerini neredeyse bütünüyle aktaran SÇD Yönetmeliği'ni benimseyerek, ulusal yasal çerçevesine SÇD'yi tanıtmıştır. SÇD Yönetmeliği uyarınca SÇD, tarım, kıyı yönetimi, ormancılık, balıkçılık, enerji, sanayi, ulaşım, atık yönetimi, su yönetimi, haberleşme, turizm ve arazi kullanımı planlamasına uygulanmalıdır.

Bununla birlikte, SÇD Yönetmeliği'nin benimsenmesinden sonraki ilk birkaç yılda Türkiye'deki SÇD uygulaması oldukça sınırlı olmuştur; Gediz Nehir Havzası Yönetimi için bir SÇD Raporu hazırlanmıştır (ancak SÇD Yönetmeliği'nin şart koştuğu düzgün SÇD prosedürü yürütülmeden) ve 2019 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na (ÇŞB) iki eleme başvurusu sunulmuştur, bunu ise ÇŞB tarafından alınan iki eleme kararı izlemiştir. Dolayısıyla, ulusal SÇD mevzuatının ilk uygulamasını hayata geçirmek ve SÇD'yi etkili bir biçimde yürütmek için kapasiteyi güçlendirmek gerekli bir hal almıştır.

Bu ihtiyaca karşılık olarak, Avrupa Birliği (AB) ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilen "Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi" Projesi (bundan böyle 'SÇD Projesi' olarak adlandırılacaktır), 18 Nisan 2019 tarihinde (İdari Emir No.1, bkz. Ek 3.1) ile başlatılmıştır. SÇD projesinin amacı, çevresel hususların, çevre üzerinde önemli etkileri olması muhtemel plan ve programların hazırlığına ve uygulanmasına entegrasyonu yoluyla üst düzey çevresel korumaya katkıda bulunmaktır. Bunun sonucu olarak SÇD'nin kurumsal kapasitesi artmalı ve SÇD Yönetmeliği'nin etkili uygulanması desteklenmelidir.

Türkiye'deki çevresel hususlardan sorumlu olan ana resmi idare olarak ÇŞB, bu projenin mevkidaşı (Nihai Faydalanıcı) olmuştur. Bununla birlikte, özellikle ulusal, bölgesel ve belediyesel düzeyde plan ve programların hazırlanmasından sorumlu olan resmi idareler, akademi, hükümet dışı sektörler ve halk gibi diğer ilgili bütün paydaşlar ve partnerler, projenin uygulanmasına dâhil olmuştur.

SÇD Projesi, 2014 ile 2016 yılları arasında yürütülen "Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Uygulanması İçin Teknik Destek" isimli bir önceki projenin devam faaliyeti niteliğindedir.

1.2 PROJENİN SÜRESİ VE UZATILMASI

SÇD Projesi'nin uygulanması esasen 18 ay olarak, yani 2019 yılının Nisan ortasından 2020 yılının Ekim ortasına kadar planlanmıştır. Ancak, 2020'nin başlarında başlayan eşi görülmemiş küresel Koronavirüs salgını, ofis işleri, çalışma ve halka açık toplantılar ve seyahat konusunda hem ulusal hem de uluslararası katı sınırlamalara neden oldu. Bu nedenle, Şubat - Mart 2020'den bu yana, proje faaliyetlerinin - özellikle de uluslararası seyahat ve halka açık toplantılar gerektirenleri - uygulama şekli etkilenmektedir.

Bu nedenle, yukarıda açıklanan durum ışığında, 4. Yönlendirme Komitesi Toplantısı (21 Mayıs 2020 tarihinde çevrimiçi toplantı olarak organize edilmiştir, bkz. Ek 4.13), Müşavir, gerektiğinde yaklaşımın değiştirilmesine ilişkin tekliflerle birlikte proje sonunda uygulanacak olan olası faaliyet programını hazırlayacaktır (örn. çevrimiçi eğitimler). Revize edilmiş çalışma planı, Operasyon Koordinasyon Birimi Toplantısı'nda tartışılmıştır (15 Haziran 2020'de çevrimiçi olarak organize edilmiştir, bkz. Ek 4.14). Daha sonra, 5. Yönlendirme Komitesi Toplantısı (8 Eylül 2020 tarihinde çevrimiçi toplantı olarak düzenlenmiştir, bkz. Ek 4.18), projenin uzatılması gerektiğine dair bir anlaşma ile sonuçlanmış ve bu nedenle Müşavir, Proje Zeyilnamesi için bir temel oluşturmak adına çalışma planını daha da güncelleyecektir.

Yukarıdaki tartışmaların bir sonucu olarak, Proje Zeyilnamesi 22 Ekim 2020'de imzalanmıştır (bkz. Ek 3.6). Projenin 4 ay, yani 18 Şubat 2021'e kadar uzatılmasının yanı sıra, aynı zamanda -Nihai Faydalanıcı'nın ihtiyaçlarını ve Koronavirüs ile ilgili kısıtlamanın etkilerini yansıtarak-, proje faaliyetlerinin ana düzenlemelerinin ardından İş Tanımı'nda tanıtılmıştır:

- Faaliyet 2.5. AB ülkelerine çalışma gezilerinin düzenlenmesi, güvenli bir uluslararası seyahatin hem katılımcılar hem de uzmanlar için düzenlenmesinin imkânsız olması sebebiyle iptal edilmiştir;
- Aşağıda verilen ilave faaliyetler eklenmiştir:
  - Faaliyet 3.1. SÇD Uygulaması Hakkında Online Çalıştay
  - Faaliyet 3.2. Kalite Kontrolü Hakkında Webinar
  - Faaliyet 3.3. İzleme Hakkında Webinar
  - Faaliyet 3.4. Kalite Kontrolü için Kontrol Listesi
  - Faaliyet 3.5. Stratejik Çevresel Değerlendirme İçin İş Tanımı Taslağı

Yukarıda belirtilen değişiklikler, projenin revize edilen bütçesine de yansıtılmıştır. Esasen, Faaliyet 2.5.'e ve toplantılar ile etkinliklerin (yani özellikle SÇD pilotlarını, eğitim modüllerini ve farkındalık artırma çalıştaylarını içeren toplantılar) organize edilmesine ayrılan masraflar, ilave faaliyetlerin uygulanmasına ve eğitim modülleri ve farkındalık artırma çalıştayları için, online etkinlik formatına uyum sağlamak için gerekli olan eğitim materyalleri için yeniden paylaştırılmıştır.

1.3 PROJE EKİBİ

SÇD Projesi, Eptisa Mühendislik Ltd. ve Integra Consulting Ltd. (bundan böyle 'Müşavir' olarak adlandırılacaktır) Konsorsiyum'u tarafından uygulanmıştır ve Proje Ekibi, aşağıdaki kişilerden oluşmaktadır:

Sn. Martin Smutny, Takım Lideri

Sn. Michal Musil, Kıdemli Uluslararası SÇD Uzmanı

Sn. Mojca Hrabar, Kıdemli Uluslararası Eğitim Uzmanı

Sn. Gonca Kaynak, Kıdemli Yerel SÇD Uzmanı

Sn. Pınar Süren Yılmaz, Kıdemli Yerel SÇD Uzmanı

Sn. Fatih Kaya, Yardımcı Çevre Mühendisi

Sn. Burcu Aras, Yardımcı Etkinlik Organizasyonu Uzmanı

Sn. İlknur Terzi, Kıdemli Grafik Tasarımcı

Proje Ekibi, Proje Direktörü Sn. Serdar Hakkıçırılmaz liderliğindeki Destek Ekibi tarafından desteklenmiştir. Sn. Gizem Ceren Kadılar, Ofis Görevlisi ve Lojistik Koordinatör olarak çalışmış olup, projenin temel irtibat noktası olmuştur.

Proje Ekibi üyelerine ek olarak ihtiyaca göre, kilit olmayan uzmanlar belirli proje faaliyetlerinin uygulanması konusunda projeye dâhil olmuştur. Kilit olmayan uzmanlar özellikle SÇD pilotları ve eğitim faaliyetlerinde rol almıştır.

1.4 İZLEME VE KALİTE KONTROLÜ

Proje, standart AB prosedürleri uyarınca izlenmiştir, izleme ve kontrolölük süreçleri, aşağıda verilen iki bileşenden oluşmaktadır:

Dış izleme, Sözleşme Makamı ve ÇŞB tarafından yapılmıştır. Dış izleme, Başlangıç Raporu'nda belirtilen tüm

faaliyetlerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini ve beklenen çıktılara ulaşıp ulaşılmadığını belirlemek için tüm proje gelişimini kapsamıştır.

İç izleme ise Takım Lideri tarafından koordine edilen Proje Ekibi tarafından üstlenilmiştir. Bu izleme, sürekli ve sistematik bir yerinde izleme, proje ilerlemesi ve etkinliğinin bir analizini ve düzenli bilgi alışverişini içermiştir. Sonuçlar, ilgili Ara İlerleme Raporları'nda ve kilit mevki'de yetkililerle - özellikle Yönlendirme Komitesi Toplantıları ve Operasyon Koordinasyon Birimi Toplantısı'nda (Toplantıların Tutanakları Ek 4'te, ilgili alt ekte verilmiştir) - toplantılarda sunulmuştur.

Ara İlerleme Raporları'nın listesi, aşağıdaki tabloda verilmiştir (Raporlar için bkz. Ek 1).

Tablo 1: Ara İlerleme Raporları Listesi

RAPOR	SUNUM TARİHİ	ONAY TARİHİ
Ara İlerleme Raporu No.1	27 Ağustos 2019	3 Eylül 2019
Ara İlerleme Raporu No.2	25 Kasım 2019	5 Aralık 2019
Ara İlerleme Raporu No.3	18 Şubat 2020	24 Şubat 2020
Ara İlerleme Raporu No.4	5 Mayıs 2020	28 Mayıs 2020
Ara İlerleme Raporu No.5	22 Ekim 2020	26 Ekim 2020
Ara İlerleme Raporu No.6	11 Ocak 2021	27 Ocak 2021

1.5 FİNAL RAPORU'NUN AMACI

Final Raporu'nun amacı, SÇD Projesi'nin uygulanması sırasında yürütülen bütün faaliyetleri açıklamak, sonuçları ve başarımları özetlemek, alınan derslerin ana hatlarını belirlemek ve Türkiye'de SÇD uygulamasının daha fazla gelişmesi için tavsiyeler oluşturmaktır.

2. BAŞLANGIÇ AŞAMASI

Başlangıç Aşaması, Müşavir'in durumun ilk analizini yapmasına, ilk verileri toplamasına ve Nihai Faydalanıcı ve diğer ilgili proje ortakları ile SÇD projesinin uygulanma şeklini ve çalışma planındaki herhangi bir değişikliği tartışmasına hizmet etmiştir. Başlangıç Aşaması sırasında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

2.1 BAŞLANGIÇ VE PROJE EKİBİNİN TOPLANMASI

Projenin başından itibaren işlevsel olmak için, Konsorsiyum proje ekibi üyelerini, proje yönetimi prosedürlerini tartışıp sonuçlandırmaları ve Açılış Toplantısı'na hazırlanmaları için toplamıştır. Ön iç görüşmeler Ankara'daki Proje Ofisi'nde (EPTİSA Ankara Ofisi), uluslararası ekip üyeleri ile kurulan Skype ve posta iletişimi aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

2.2 PROJE YÖNETİMİ YAPISI VE PROSEDÜRLERİNİN, PROJE OFİSİNİN VE DESTEĞİN KURULMASI

Eptisa'nın 2007 yılından beri Ankara'da daimi bir ofisi bulunmaktadır; dolayısıyla Ankara'daki mevcut ofis (EPTİSA Ankara Ofisi), projenin uygulanmasının kullanımında projenin ilk haftasından itibaren etkilidir.

2.3 PROJE YÖNETİM EKİBİ İÇİN İÇ EĞİTİM

Projenin prensipleri ve faaliyetleri ile birlikte her bir ekip üyesinin eşit derecede bilgilendirildiğinden emin olmaya ve belirli proje faaliyetlerini başlatmaya hazır hale gelmeye odaklanan, bir günlük bir iç eğitim verilmiştir.

2.4 AÇILIŞ TOPLANTISI ÖNCESİ İT'NİN VE PROSEDÜREL KONULARIN İNCELENMESİ

İş Tanımı'nın ve ilgili prosedürel konuların incelenmesi, proje ekibi tarafından, Açılış Toplantısı öncesinde yürütülmüştür.

2.5 AÇILIŞ TOPLANTISI

Açılış Toplantısı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün Ankara'daki binasında, 24 Nisan 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir. ÇŞB – ÇED, İ&D GM'nin ve Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün, Avrupa Birliği Delegasyonu'nun, TOB'un ve Müşavir'in temsilcileri, proje yönetimine ilişkin konuları ve projenin uygulanmasını tartışmak için toplantıya iştirak etmiştir. Taslak toplantı tutanağı Konsorsiyum tarafından hazırlanmış olup, görüşleri için katılımcılara dağıtılmıştır (bkz. Ek 4.1).

2.6 PAYDAŞ VE FAYDALANICI İSTİŞARELERİ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile olan istişare toplantısı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nün Ankara'daki binasında, 3 Mayıs 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantının ana odağı proje faaliyetlerinin uygulanmasına ilişkin detayların tartışılması olmuştur. Ana sonuçlar, Müşavir tarafından hazırlanan ve görüşleri için katılımcılara dağıtılan toplantı tutanağında özetlenmiştir (bkz. Ek 2.6).

2.7 ÇALIŞMA PLANININ İNCELENMESİ

ÇŞB ile gerçekleştirilen istişarelerin ardından, çalışma planı revize edilmiştir, Proje Yönlendirme Kurulu'nun (PYK) toplantılarının gösterilmesi ve iki SÇD pilotu için SÇD izleme raporları da dâhil edilerek güncellenmiştir. Herhangi bir büyük değişiklik yapılmadığı unutulmamalıdır. Mayıs ve Haziran 2019, Başlangıç Aşaması ve Açılış Toplantısı'na ayrılmıştır, Haziran-Temmuz 2019'da Müşavir, Eylül 2019'da faaliyetlerin uygulanmasına tamamen başlayabilme amacıyla, hazırlık çalışmalarına (Boşluk Analizi ve Eğitim İhtiyacı Analizi dâhil) odaklanmıştır.

2.8 TASLAK BAŞLANGIÇ RAPORUNUN VE EKLERİNİN HAZIRLANMASI

Taslak Başlangıç Raporu, Müşavir tarafından hazırlanmıştır. Müşavir'in ÇŞB'ye 16 Mayıs 2019 tarihinde gönderdiği resmi yazıyla rica ettiği üzere, Başlangıç Raporu'nun son teslim tarihi 10 Haziran 2019'a ertelenmiştir. ÇŞB ve SM'nın görüşleri entegre edildikten sonra, taslak Başlangıç Raporu revize edilmiştir; raporun nihai versiyonu 24 Temmuz 2019'da sunulmuştur (bkz. Ek 1.1) ve SM'nın 19 Temmuz 2019 tarihli resmi yazısıyla onaylanmıştır (bkz. Ek 1.1).

3. SÇD PROJESİ DÂHİLİNDE UYGULANAN FAALİYETLERE GENEL BAKIŞ

3.1 FAALİYET 1.1. AÇILIŞ TOPLANTISI

Açılış Toplantısı, bir günlük bir etkinlik (Holiday Inn Çukurambar Hotel, Ankara, 18 Haziran 2019) olarak düzenlenmiştir. Toplantının amacı SÇD Projesi'ni ve kapsamını ilgili paydaşlara tanıtmak ve SÇD pilotları için özellikle plan ve programlar ile eğitim ihtiyaçlarının tartışılmasıdır (Faaliyet 1.3. ve 1.4.). Toplantı, sunumlar ve genel tartışmalardan oluşmuştur (bkz: Ek 2.1'deki nihai gündem).

SÇD'ye ilişkin bilgi ve farkındalık hakkında bir anket, Müşavir tarafından hazırlanmış ve açılış toplantısının katılımcıları için kullanılmıştır (bkz: Ek 2.1). Proje hakkında bilgi broşürü, Müşavir tarafından hazırlanmış ve toplantı esnasında katılımcılara dağıtılmıştır (bkz: Ek 2.1).

Katılımcıların nihai sayısı (116 – ÇŞB ve diğer kurumlardan 96 katılımcı, Müşavir'den 20 katılımcı), İT tarafından şart koşulan (İT, 'maksimum 70 katılımcı' şart koşturmuştur) sayıyı aşmıştır. Müşavir, etkinlik ve öğle yemeği sırasında sunulan ikramlar da dâhil olmak üzere, toplantı mekânını ayarlamıştır.

Açılış Toplantısı'nın tutanağı Ek 2.1'de verilmiştir.

3.2 FAALİYET 1.2. MEVCUT DURUMUN BELİRLENMESİ

Faaliyet 1.2., Müşavir tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) ile yakın işbirliği içerisinde, Temmuz-Eylül 2019'da yürütülmüştür. Başlangıç aşamasında tartışıldığı ve kararlaştırıldığı üzere, SÇD Projesi'nin uygulanmasının verimini en üst düzeye çıkarmak için, Faaliyet 1.2., Faaliyet 2.1 "Eğitim İhtiyaçları Analizinin (EİA) Yürütülmesi" faaliyeti ile birlikte yürütülmüştür. Yaklaşım, seçilen paydaşlar ile görüşmeleri ve bütün hedef gruplar için internet tabanlı bir anketi birleştirmiştir. Görüşmeler 18 – 26 Temmuz 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilirken, anket ise 22 Ağustos ve 21 Eylül 2019 tarihleri arasında uygulanmıştır. İlk başta planlanan – ÇŞB ile mutabık kalınarak – anket süresi, 12 Eylül 2019'da ÇŞB tarafından dâhil edilen 49 ilave katılımcı ile uzatılmıştır ve bu sayı, anket katılımcısı sayısına eklenmiştir. Dolayısıyla, sonucun takip analizi, İş Tanımı'nda şart koşulan son tarihe kadar sonuçlandırılmamıştır ve sürenin uzatılmasına dair bir talep sunulmuştur (bkz: Ek 3.4).

Faaliyetin bütün bulgularını ve sonuçlarını özetleyen taslak rapor 4 Ekim 2019 tarihinde, raporun revize edilmiş versiyonu ise 24 Ekim 2019 tarihinde sunulmuştur. Nihai rapor (bkz. Ek 2.2) 4 Kasım 2019 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.2).

3.3 FAALİYET 1.3. ÖNCELİKLİ SEKTÖRLER ARASINDAN İKİ SEKTÖRÜN SEÇİLMESİ

Faaliyet 1.3., Mayıs – Temmuz 2019 tarihleri arasında yürütülmüştür. İT ile uygun olmasına rağmen, faaliyetin projenin uygulanmasının ikinci ayının sonunda sonuçlandırılması gerekmektedir, ancak Müşavir'in talebi doğrultusunda (28 Haziran 2019, bkz: Ek 5), son teslim tarihi 24 Temmuz 2019'a kadar uzatılmıştır.

Seçim genel olarak, SÇD Yönetmeliği'nin hâlihazırda uygulandığı beş sektöre, yani su yönetimi, tarım, turizm, kıyı yönetimi ve mekânsal planlamaya odaklanmıştır; bununla birlikte, Yönetmeliğin şart koştuğu diğer sektörlerle ilişkin plan ve programlar, gerekli olduğu takdirde dikkate alınacaktır.

İstişare toplantısında ÇŞB, turizm sektöründen herhangi bir tepki gelmezken, SÇD'ye su sektöründe yüksek bir ilgi olması koşuluyla sektörlerle ilk iletişim hakkında Müşavir'i bilgilendirmiştir. Ayrıca tarım sektöründe de bir olası seçenek bulunmaktaydı – nitrat eylem planı. ÇŞB ayrıca, 2018 yılında belediye mekânsal planında değişiklikleri başlatan Bursa Büyükşehir Belediyesi ile iletişim halindeydi. Buna ek olarak, İstanbul Büyükşehir Belediyesi yakın zamanda ÇŞB'ye ulaşmış, İstanbul için belediye atık yönetimi planının hazırlığının yakın zamanda başladığını bildirmiştir. SÇD pilotları için olası adaylar olabilecek ve Dünya Bankası tarafından finanse edilen Sürdürülebilir Şehirler Projesi'ne dâhil olan belediyelerden (örn. Kayseri Büyükşehir Belediyesi) de bahsedilmiştir.

SÇD'nin uygulanması ile ilgili olarak, başlangıç aşamasındaki bulgular dikkate alınarak, beş sektörün artıları ve eksileri, daha sonra alınacak kararlar için bir temel teşkil etmesi için aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 2 : SÇD pilotu uygulaması için sektörlere ve sektörlerin potansiyellerine genel bakış

Sektör	Artıları ve Eksileri
Su Yönetimi	Daha önceki SÇD projesinde su yönetimi sektöründe SÇD pilotu hâlihazırda yürütülmüş olsa da, ÇŞB ile uyumlu olarak, su kurumlarında SÇD'yi nehir havza yönetim ve sel yönetim planlarına uygulama konusunda yüksek bir ilgi bulunmaktadır. İklim değişikliği ve bunun su üzerindeki olası etkileri ile birlikte su kaynakları yönetiminin büyüyen önemi, ilaveten su yönetimi planlamasında kat edilen ilerleme göz önüne alındığında, SÇD su yönetimi planlamasındaki ilgili çevre ve sağlık konularının düzgünce dikkate alınması konusunda katkı sağlayacaktır.
Tarım	Su yönetimi sektörüne benzer olarak, tarım sektöründeki SÇD pilotu da daha önceki SÇD projesinde yürütülmüştür. Bununla birlikte, suların tarımsal baskıya karşı korunması konusunda temel araçlardan biri olan AB Nitrat Direktifi ¹ uyarınca planlama, Türkiye için önemli bir planlama aracıdır. Dolayısıyla, tarım sektöründe SÇD faydalı olabilir.
Turizm	Turizm, özellikle de kıyı alanlarında ve kültürel ve/veya doğal miras olan alanlarda, Türkiye üzerindeki en güçlü baskılardan biridir. Turizm sektörüne SÇD'nin uygulanması, sürdürülemez yatırımların, yok olan doğal alanların ve kültürel mirasın önlenmesine yardımcı olabilir ve doğal kaynaklar bakımından turizmin gelişimini en uygun hale getirebilir. Bununla birlikte, turizm sektörünün temsilcileri tarafından, SÇD uygulaması için değerlendirilebilecek hâlihazırda süren bir planlama faaliyeti olup olmadığı konusunda ÇŞB'ye bir dönüş yapılmamıştır.
Kıyı Yönetimi	Kıyılar üzerindeki güçlü baskılar bakımından (turizm, deniz taşımacılığı, balıkçılık vb.) kıyı yönetimi oldukça önemlidir. Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi ile SÇD arasında belirli benzerlikler olsa da, kıyı yönetim planı için pilot SÇD'nin uygulanması, mevcut problemlerin ortaya çıkarılmasına ve bu problemlerin ele alınması hususunda tavsiyeler ile sonuçlanmasına yardımcı olabilir.

¹ 12 Aralık 1991 tarihli 91/676/EEC sayılı, suların tarımsal kaynaklı nitratlar tarafından kirletilmesinden korumaya ilişkin Konsey Direktifi.

Sektör	Artıları ve Eksileri
Mekânsal Planlama	Mekânsal planlama, Türkiye'de oldukça önemli bir planlama şemasını temsil etmektedir. Dolayısıyla mekânsal planlama sektörüne (yeni hazırlanan planlar veya mevcut planların değiştirilmesi için) SÇD'nin uygulanması, Türkiye'deki şehirleşmeye bağlı olan çevresel sorunları ele almak için oldukça önemli olarak görülebilir. Dahası, belediye düzeyinde SÇD, ulusal veya ilsel düzeyde planlamaya uygulanabilecek olan diğer SÇD pilotunu iyi bir biçimde tamamlayabilir. Açık bir biçimde, Türkiye'de devam eden planlama süreçleri mevcuttur ve dolayısıyla mekânsal planlama sektörüne SÇD'nin uygulanması şiddetle tavsiye edilebilir.

Aşağıda verilen Tablo 3, ÇŞB ile yürütülen takip iletişimi dikkate alınarak, belirli plan veya programların olası seçenekleri ile birlikte, SÇD pilotlarına olan uygunluğu konusunda geri bildirim özetlemektedir.

Tablo 3: SÇD pilotları için olası adayların belirli plan ve programlarına genel bakış

Plan veya Programın Adı	Sektör/Planlama Kurumu	Mevcut Durum	SÇD Pilotu İçin Uygunluk
Nitrat Eylem Planı (NEP)	Tarım, Tarım ve Orman Bakanlığı	NEP'in hazırlığı TOB tarafından başlatılmıştır ve eleme uygulaması ÇŞB'ye 2019'da sunulmuştur. ÇŞB, NEP'in, SÇD Yönetmeliği uyarınca SÇD ile yürütülmesi gerektiği kararını almıştır.	AB'de, NEP için SÇD örnekleri (örn. Kuzey İrlanda'dan) mevcuttur, bununla birlikte planlama süreçleri de SÇD projesi kapsamına alınabilir. Dolayısıyla, NEP, SÇD pilotu için uygun bir plandır.
İstanbul Atık Yönetim Planı	Atık Yönetimi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Hollanda Hükümeti tarafından desteklenen planlama süreci 2018 yılında başlamıştır ve 2023 yılına kadar tamamlanacaktır.	Eğer Atık Yönetim Planı'nın hazırlığı 2023 yılına kadar devam ederse, SÇD projesi planlama prosedürünü, plan sonuçlandırılana kadar takip edemez ve dolayısıyla SÇD çıktıları düzgün bir şekilde dikkate alınamaz. Bu nedenle, plan SÇD pilotu için uygun değildir. Ancak, diğer seçeneklerin mevcut olmaması durumunda, SÇD projesi, SÇD'nin ilk aşamalarında (eleme, kapsam belirleme) destek sağlayabilir.

Plan veya Programın Adı	Sektör/Planlama Kurumu	Mevcut Durum	SÇD Pilotu İçin Uygunluk
Bursa Belediyesi'nin Bölgesel Planı'nın Değiştirilmesi	Arazi kullanımı planlaması, Bursa Belediyesi	Planın nihai versiyonu hâlihazırda hazırlanmıştır ve Haziran 2019'da onaylanacaktır.	Bölge planı SÇD için oldukça iyi bir durum olsa da, mevcut durumu (onaya yakın olması), bir SÇD pilotunun etkili uygulamasına müsaade etmemektedir.
Dünya Bankası tarafından finanse edilen Sürdürülebilir Şehirler kapsamında olan belediyeler (örn. Kayseri Büyükşehir Belediyesi)	Şehir kalkınması planlaması, Dünya Bankası desteği ile seçilen belediyeler		Sürdürülebilir şehir planlaması, Türkiye'de mevcut yasal çerçevesi olmayan belirli bir planlama şeklidir. Dolayısıyla, sürdürülebilir şehir planları SÇD pilotları için pek de uygun değildir.

Faaliyet 1.3'ün uygulanması dâhilinde yürütülen toplantılar ve tartışmalardan alınan sonuçlara ve ÇŞB ile yürütülen resmi yazışmalara dayanarak, aşağıda verilen planlar, pilot SÇD uygulaması için tanımlanmıştır:

- Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri için Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi (BKAY) Planı, kıyı yönetimi sektörü, yetkili planlama kurumu: ÇŞB - Mekânsal Planlama GM.
- Nitrat Eylem Planı (NEP, havzanın adı daha sonra belirlenecektir), tarım sektörü, yetkili planlama kurumu: TOB - Tarım Reformu GM.

Öngörülen planlama sürecinin ve SÇD pilotlarının başlatılması hususlarındaki detayları tartışabilmek adına, ilgili yetkili planlama kurumları ile (ÇŞB - Mekânsal Planlama GM ve TOB - Tarım Reformu GM) toplantılar, ÇŞB ile işbirliği içerisinde 17 ve 18 Temmuz 2019 tarihlerinde yapılmıştır (TT'ları Faaliyet 1.3 Raporu'na dâhil edilmiştir).

Faaliyet 1.3 Raporu, 26 Temmuz 2019 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.3) ve Sözleşme Makamı tarafından 31 Temmuz 2019 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.3).

3.4 FAALİYET 1.4. BELİRLENEN İKİ PLANLAMA SÜRECİNİN HAZIRLANMASI

Nitrat Eylem Planı (NEP) SÇD Pilotu:

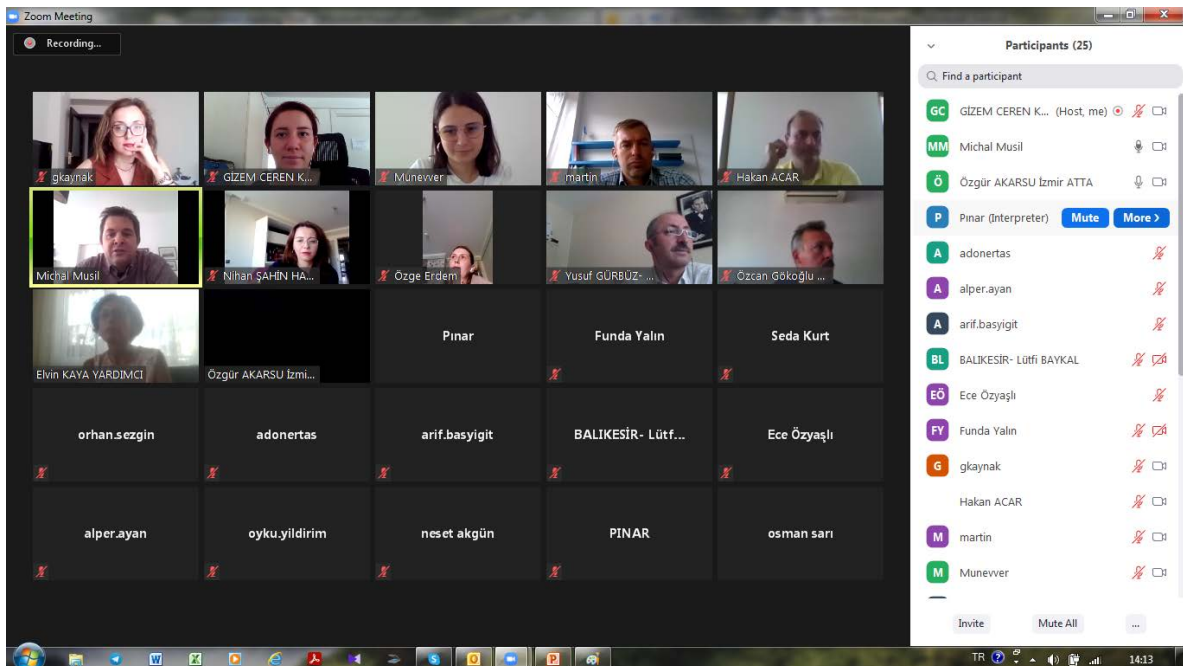
Ön bir sektör toplantısı, 18 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir (bkz. Ek 4.2). Elde edilen bilgilere göre, SÇD süreci için detaylı çalışma planı Ağustos 2019 tarihinde hazırlanmıştır, temel SÇD ekibi kurulmuştur (daha sonraki aşamalarda kısa dönemli uzmanlar ile genişletilmiştir) ve kapsam belirleme raporu için çalışmalar (seçilen planlar ile çevresel hususlar arasındaki bağlantı ile ön mevcut durum analizini içeren bir ön analiz dâhil olmak üzere) başlatılmıştır. İkinci Sektör Toplantısı 3 Eylül 2019 (bkz. Ek 4.4) tarihinde gerçekleştirilmiştir ve kapsam belirleme raporunun taslak bölümleri Eylül-Ekim 2019 tarihleri arasında hazırlanmıştır.

Kapsam belirleme raporu için çalışmalar devam etmiştir ve kapsam belirleme raporunun ilk taslağı 24 Aralık 2019 tarihinde sunulmuştur; Nihai Faydalanıcı'nın verdiği görüşleri ele alan revize edilmiş versiyon, 15 Ocak 2019 tarihinde sunulmuştur. NEP hazırlığının ve kapsam belirleme raporunun güncel durumunun konuşulduğu 3. Sektör Toplantısı 21 Ekim 2019 tarihinde, 4. Sektör Toplantısı ise 13 Aralık 2019 (TT için bkz. Ek 4.6 ve 4.8) tarihinde gerçekleştirilmiştir. **Nitrat Eylem Planı SÇD Pilotu'nun** 5. Sektör Toplantısı, kapsam belirleme istişareleri ve saha ziyareti planlamasının detaylarını konuşmak üzere 5 Şubat 2020'de gerçekleştirilmiştir (TT için bkz. Ek 4.12). Yapılan

anlaşmayı müteakiben, kapsam belirleme toplantısı 25 Şubat 2020 tarihinde İzmir'de (**Faaliyet 1.4.1 Kapsam Belirleme Toplantısı'nın Yapılması**) gerçekleştirilmiştir ve bunu 26-27 Şubat 2020 tarihinde Balıkesir ve ilçelerinde yapılan saha ziyareti (**Faaliyet 1.4.3 Çalışma Gezisinin Yapılması**) takip etmiştir (fotoğraflar için bkz. Ek 2.7). Taslak görev raporu 4 Mart 2020 tarihinde, nihai versiyonu ise 17 Mart 2020 tarihinde (bkz. Ek 2.6) sunulmuştur ve Sözleşme Makamı'nın 18 Mart 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.6). Ayrıca, kapsam belirleme raporunun nihaileştirilmesi için olan çalışmalar devam etmiş ve tamamlanmıştır. Nihai Faydalanıcı'nın verdiği 4 Şubat 2020 tarihli görüşleri ele alan ikinci revize edilmiş versiyon, 10 Mart 2020 tarihinde sunulmuştur; nihai versiyon ise 6 Nisan 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.4). Nihai Faydalanıcı, 8 Nisan 2020 tarihli e-postasında, kapsam belirleme raporunun nihai versiyonunun kendileri için uygun olduğu konusunda Müşavir'i bilgilendirmiştir. NEP için Kapsam Belirleme Raporu, Sözleşme Makamı'nın 15 Nisan 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.4).

6. Sektör Toplantısı 22 Haziran 2020 tarihinde Zoom üzerinden gerçekleştirilmiş ve toplantı tutanağı, 26 Haziran 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 4.15). Taslak SÇD raporu nihaileştirilmiştir ve İngilizce versiyonu, Nihai Faydalanıcı ve planlama ajansına (TOB), görüşlerini almak üzere 8 Temmuz 2020 tarihinde sunulmuştur. SÇD Raporu'nun revize edilmiş İngilizce versiyonu, Türkçe versiyon ile, ÇŞB ve TOB'dan alınan görüşler doğrultusunda, 24 Temmuz 2020 tarihinde sunulmuştur. Ayrıca, Nitrat Hassas Bölgeler ve hassas ekosisteme ilişkin analizi iyileştirmek adına, nihai SÇD Raporu'nda eklemek için Müşavir'den ÇŞB'ye, ilgili CBS verilerine erişmek için 27 Temmuz 2020 tarihinde bir talep iletilmiştir, bu konudaki iletişim hala devam etmektedir. Taslak SÇD Raporu, halkın görüşünü almak için 24 Temmuz 2020 tarihinde halka açık hale getirilmiştir (e-posta yoluyla paydaşlar ile paylaşılmıştır), ve halk istişaresi (Zoom aracılığıyla) 27 Ağustos 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir (**Faaliyet 1.4.2 İstişare Toplantılarının Yapılması**) (TT için bkz. Ek 2.6, video kaydı için bkz. Ek 2.6). Toplamda 25 katılımcı toplantıya katılmıştır, bunlara planlama kurumunun (TOB) temsilcileri ve müşaviri (TÜBİTAK) ile havzadan paydaşlar dâhildir.

NEP SÇD Raporu'nun nihai versiyonu onay için 21 Eylül 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.4) ve rapor, Sözleşme Makamı'nın 14 Ekim 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.4). Taslak İzleme Raporu görüşler için 18 Eylül 2020 tarihinde sunulmuştur, revize versiyonu ile Türkçe çevirisi 25 Eylül 2020 tarihinde sunulmuştur; bunu, Türkçe nihai versiyonun 28 Eylül 2020 tarihinde sunulması izlemiştir (bkz. Ek 2.4). İzleme Raporu, Sözleşme Makamı'nın 22 Ekim 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.4). NEP SÇD Pilotu'nun Final Değerlendirme toplantısı, 30 Eylül 2020 tarihinde Zoom aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (**Faaliyet 1.4.4 Değerlendirme Toplantısı'nın Yapılması**) ve taslak toplantı tutanağı 5 Ekim 2020 tarihinde, nihai toplantı tutanağı ise 12 Ekim 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.8), video kaydı ise Ek 2.8'de verilmiştir. Bu son faaliyetlerin tamamlanmasıyla birlikte, NEP SÇD Pilotu başarıyla sonuçlandırılmış olarak değerlendirilmiştir.

Fotoğraf 1: NEP SÇD Pilotu için Final Değerlendirme Toplantısı – 30/09/2020

Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi (BKAY) SÇD Pilotu:

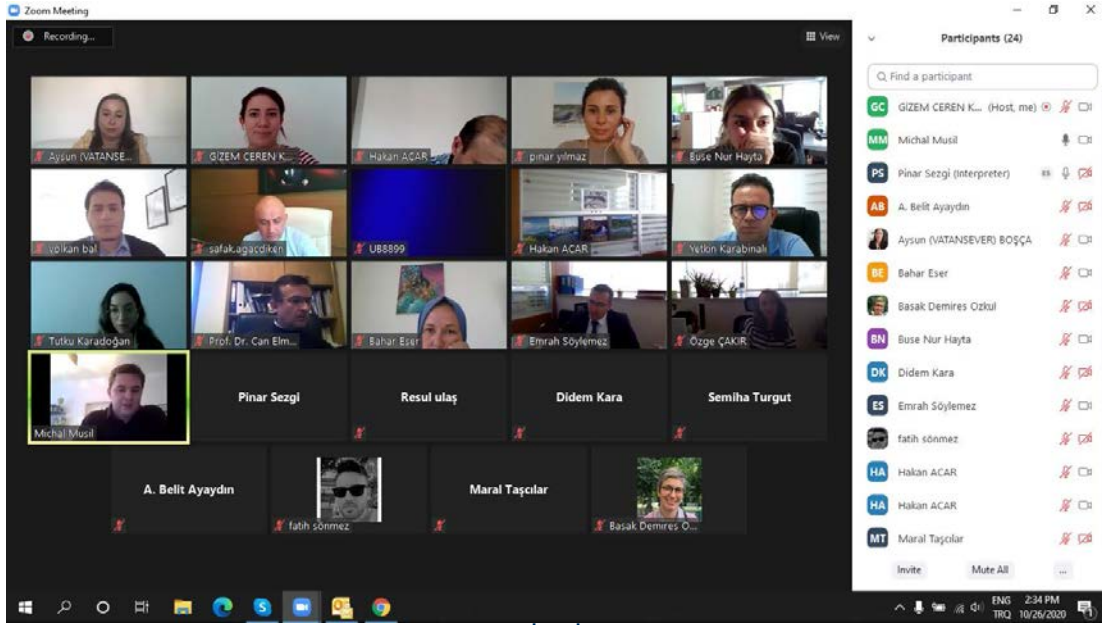
Ön sektör toplantısı 17 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleşmiştir (bkz. Ek 4.2); bunu planlama ekibinin 3 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilen tanışma toplantısı izlemiştir. Temel SÇD ekibi kurulmuştur (daha sonraki aşamalarda kısa dönemli uzmanlar ile genişletilmiştir) ve kapsam belirleme raporu için çalışmalar Ekim 2019'un başlarında başlamıştır. Kapsam belirleme aşamasının detaylarını tartışmak için 2. Sektör Toplantısı 23 Ekim 2019'da, 3. Sektör Toplantısı, 12 Aralık 2019'da düzenlenmiştir (bkz. Ek 4.5 ve 4.9).

İlk taslak Kapsam Belirleme Raporu, 27 Aralık 2019'da sunulmuştur. Nihai Faydalanıcı'nın görüşleri doğrultusunda hazırlanan revize taslak, 14 Ocak 2020 tarihinde sunulmuştur; bunu, taslak nihai versiyonun 10 Nisan 2020 tarihinde sunulması izlemiştir. Nihai Faydalanıcı ve Yetkili Kurum'un 13 Nisan 2020 tarihli görüşleri doğrultusunda revize edilen nihai versiyon, 22 Nisan 2020'de sunulmuştur (bkz. Ek 2.4) ve Sözleşme Makamı'nın 28.05.2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.4).

Şubat 2020'de, saha ziyaretinin planlanması ve kapsam belirleme istişaresi toplantısı konusunda görüşlerin alınması için BKAY planlama ekibi ile istişareler yürütülmüştür. Buna uygun olarak, saha ziyareti ve kapsam belirleme istişaresi toplantısı için detaylı gündemin taslağı oluşturulmuş ve Nihai Faydalanıcı'ya sunulmuştur. Önerilen taslak gündemin onaylanmasını müteakiben, saha ziyareti ve kapsam belirleme istişaresi toplantısı sırasıyla 11-12 Mart ve 13 Mart 2020'de gerçekleştirilmiştir (**Faaliyet 1.3.1 Kapsam Belirleme Toplantısı'nın Gerçekleştirilmesi ve Faaliyet 1.4.3 Çalışma Gezisinin Yapılması**) (fotoğraf için bkz. Ek 2.7). Görev raporu 27 Mart 2020 tarihinde sunulmuştur ve taslak versiyon (bkz. Ek 2.7), Sözleşme Makamı'nın 11 Mayıs 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. 2.7).

Müşavir'in SÇD pilotunun sonuçlandırılmasında yaşanabilecek gecikmelerden kaçınmayı vurguladığı ve ilgili planlama belgelerinin (Uzman Raporları ve Araştırma Raporu) için olan acil ihtiyaçtan bahsettiği yazısı, ÇŞB'ye 1 Haziran 2020 tarihinde sunulmuştur. Alternatif Planların Açıklama Raporları ve Araştırma Raporları'nı da içeren taslak BKAY, 6 Ağustos 2020 tarihinde Müşavir'e verilmiştir. Verilen materyallerin ön incelemesinden sonra SÇD ekibi, ön bir geri bildirim sunmuştur (e-mail aracılığıyla, 20 Ağustos 2020 tarihinde) ve görüşleri tartışmak için online bir toplantı düzenlenmesini önermiştir. Bunun bir sonucu olarak, 4. Sektör Toplantısı 3 Eylül 2020 tarihinde düzenlenmiştir (bkz. Ek 4.16)

Taslak SÇD Raporu, görüşleri almak üzere 15 Eylül 2020 tarihinde sunulmuştur. Nihai Faydalanıcı tarafından verilen görüşler, SÇD Raporu'nun nihai versiyonuna yansıtılmıştır ve nihai versiyon, hem Türkçe hem İngilizce dillerinde 6 Kasım 2020 tarihinde sunulmuştur. İstişare Toplantısı, 26 Ekim 2020 tarihinde Zoom aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (**Faaliyet 1.4.2 İstişare Toplantısı'nın Yapılması**), **video kaydı Ek 2.6'da verilmiştir**, ve taslak toplantı tutanağı 28 Ekim 2020'de, nihai toplantı tutanağı ise 4 Kasım 2020'de sunulmuştur (bkz. Ek 2.6). Taslak İzleme Raporu görüşleri almak üzere 12.11.2020 tarihinde; revize edilmiş versiyonu ise 1 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur. Buna ek olarak, SÇD Raporu'nun revize edilmiş nihai versiyonu, hem Türkçe hem de İngilizce dillerinde (izleme raporuna verilen görüşler doğrultusunda güncellenerek), 1 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur. SÇD Raporu ve İzleme Raporu (bkz. Ek 2.4), sırasıyla 9 Aralık 2020 ve 28 Aralık 2020 tarihli resmi yazılar ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.4). Final Değerlendirme Toplantısı, online platform aracılığıyla 10 Aralık 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir, toplantı tutanağı ve video kaydı Ek 2.8'de verilmiştir.

Fotoğraf 2 : BKAY SÇD Pilotu için İstişare Toplantısı – 26/10/2020

3.5 FAALİYET 2.1. EĞİTİM İHTİYAÇLARI ANALİZİNİN YAPILMASI

Faaliyet 2.1, Müşavir tarafından ÇŞB ile yakın işbirliği içerisinde, Temmuz-Eylül 2019 tarihleri arasında yürütülmüştür. Yukarıda bahsedildiği üzere, Faaliyet 2.1, Faaliyet 1.2 "Mevcut Durumun Belirlenmesi" ile birlikte yürütülmüştür. Yaklaşım, seçili paydaşlar ile yapılan görüşmeler ve bütün hedef gruplar için internet tabanlı anketler olmuştur. Görüşmeler 18-26 Temmuz 2019 tarihleri arasında yürütülürken, anket 22 Ağustos ve 21 Eylül 2019 tarihleri arasında yapılmıştır. İlk başta -ÇŞB ile mutabık olarak- planlanan anket süresi, 12 Eylül tarihinde ÇŞB tarafından ilave 49 kişinin eklenmesi dolayısıyla uzatılmıştır ve bu kişiler ankete dâhil edilmiştir. Dolayısıyla, sonuçlar için bir takip analizi, İş Tanımı'nın şart koştuğu son tarihe kadar sonuçlandırılmamıştır ve bunun için bir süre uzatımı talebi sunulmuştur.

← → ↻ 🏠 eptisa.limequery.com/survey/index/action/previewgroup/sid/651612/gid/1/lang/tr ☆

Apps Bookmarks RBMP Kozara_Sutjeska CC Vrednotenje ESS PCM BD_ecosystem Habitat Banking PRF

LimeSurvey

A KATILIMCILARIN GENEL ARKA PLAN BİLGİSİ

*Kurumunuzun/Kuruluşunuzun Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) ile ne tür bir ilişkisi var?

● Aşağıdaki yanıtlardan birini seçin

Plan ve programların hazırlıklarını koordine ediyor.

Plan ve programları onaylıyor/kabul ediyor.

Diğer:

*İşinizde herhangi bir çeşit çevresel analiz veya değerlendirme ile uğraşiyor musunuz?

Evet Hayır

Fotoğraf 3: Online anketin başlangıcının görseli

Bütün bulguları ve sonuçları içeren tamamlanmış taslak rapor, 7 Ekim 2019 tarihinde, revize edilmiş versiyon ise 24 Ekim 2019 tarihinde sunulmuştur. Final Raporu (bkz. Ek 2.10), 5 Kasım 2019 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.10).

3.6 FAALİYET 2.2. EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI

Hem ulusal hem de bölgesel düzeyde kurumların ve STK'ların belli bir sayıdaki temsilcilerine ve akademisyenlere, önceki SÇD projesi sırasında bir dizi çalıştay ve eğitim ile, 2014-2016 yılları arasında eğitim verilmiştir. SÇD'ye dair genel bilgi ve anlama seviyelerini muhtemelen korumuş olsalar da, daha detaylı bilgi ve beceriler, pratik deneyim eksikliği sebebiyle kaybedilmiştir ve bunun güncellenmesi gerekmektedir. Dahası, bu temsilcilerin birçoğu aynı pozisyonlarda ve muhtemelen aynı alanlarda çalışmamaktadır ve dolayısıyla, plan/programların hazırlığına katılmamışlardır ve planlama sürecinde bir yetkileri bulunmamaktadır. Bu nedenle SÇD projesi kapsamındaki eğitimlerin ve çalıştayların katılımcılarının birçoğunun SÇD konseptine yeni olduğu ve dolayısıyla konuya giriş yapılmasına ihtiyaçları olduğu çıkarımına varılabilir. Aynı zamanda, eğitim modülleri ile (ve daha az bir genişlikte farkındalık artırma çalışmaları) SÇD'ye hâlihazırda aşına olan katılımcılara, SÇD Yönetmeliği'nin uygulanması sürecini hızlandırmak adına, yeni içerik ve daha fazla pratik örnek sunma ihtiyacı duyulmuştur.

Eğitim programının tasarımı, Eğitim İhtiyaçları Analizi'nden elde edilen bulguları ve temel hedef grupların farklı ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmıştır. Bunun bir sonucu olarak, aşağıda verilen dört eğitim modülü geliştirilmiştir:

- Modül 1: SÇD Yönetmeliği'ne Giriş ve Mekânsal Planlama ile Kıyı Yönetimi Sektörlerinde Belirli Uygulamalar
- Modül 2: SÇD Yönetmeliği'ne Giriş ve Sel ve Kuraklık Yönetimini de İçeren Su Yönetimi Sektöründe Belirli Uygulamalar
- Modül 3: SÇD Yönetmeliği'ne Giriş ve Tarım Sektöründe Belirli Uygulamalar
- Modül 4: SÇD Yönetmeliği'ne Giriş ve Turizm Sektöründe Belirli Uygulamalar

Eğitim programlarının hazırlanmasına, Ekim 2019 başlarında başlanmıştır (EİA ve Boşluk Analizi'nden elde edilen analizler nihaleştirildikten sonra), eğitim materyallerinin ana hatları Faydalanıcı'ya sunulmuştur ve 23 Ekim 2019 tarihinde gerçekleştirilen 3. Yönlendirme Komitesi Toplantısı'nda sunulmuştur. Kasım 2019'da bütün bir eğitim materyali seti geliştirilmiştir ve Faaliyet 2.2 Raporu, 25 Kasım 2019 tarihinde sunulmuştur. Nihai Faydalanıcı'nın görüşleri alındıktan sonra, raporun revize edilmiş versiyonu 27 Kasım 2019 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.10). Rapor, 5 Aralık 2019 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.10). Eğitim programlarının hazırlanması sırasında, Modül 4 için olan eğitimin ilk olarak verilmesi, bunu eğitimi Modül 2 ve Modül 1'in izlemesi, Modül 3 eğitiminin ise en son verilmesi kararlaştırılmıştır.

Bununla birlikte, Koronavirüs'e ilişkin kısıtlamaların etkilerine bağlı olarak, yukarıda bahsedilen Modül 1 ve Modül 3'ün online etkinlik olarak düzenlenmesi gerektiği dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla, eğitim yaklaşımı ve bunun bir sonucu olarak eğitim materyalleri, online ortamda kullanılmaya uygun olabilmeleri adına yoğun bir şekilde değiştirilmiş ve uyarlanmıştır.

3.7 FAALİYET 2.3. EĞİTİMLERİN VERİLMESİ

4. Eğitim Modülü

Nihai Faydalanıcı ile mutabık olarak, 4. Eğitim Modülü 4-5 Aralık 2019 tarihlerinde 25 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Etkinliğin güncemi 29 Kasım 2019'da sunulmuş ve 29 Kasım 2019'da onaylanmıştır. Katılımcı listesi ve görünürlük materyallerinin teslim listesi 9 Aralık 2019'da sunulurken, taslak Eğitim Değerlendirme Raporu 22 Ocak 2020'de sunulmuştur. Eğitim Değerlendirme Raporu'nun nihai versiyonu 30 Ocak 2020'de sunulmuştur (bkz. Ek 2.11) ve SM'nın 7 Şubat 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

Fotoğraf 4: 4. Eğitim Modülü'nde yapılan grup çalışmasının raporlaması

2. Eğitim Modülü

Nihai Faydalanıcı ile mutabık olarak, 2. Eğitim Modülü 12-13 Şubat 2020 tarihinde 40 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Etkinliğin gündemi 6 Şubat 2020'de sunulmuş ve onaylanmıştır. 2. Eğitim Modülü'ne ilişkin detaylı bilgi, taslak Eğitim Değerlendirme Raporu'nda verilmiştir ve bu rapor 21 Nisan 2020 tarihinde, katılımcı listesi ve görünürlük materyallerinin teslim listesi ile birlikte sunulmuştur. Eğitim Değerlendirme Raporu'nun nihai versiyonu 5 Mayıs 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.11) ve SM'nin 28 Mayıs 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

1. Eğitim Modülü

Zoom platformu aracılığıyla Ağustos 2020'de gerçekleştirilen online farkındalık artırma çalışmaları (bkz. Faaliyet 2.4) ile elde edilen deneyim, iki online eğitim modülünün (Modül 1 ve Modül 3) hazırlanmasında kullanılmıştır. Dolayısıyla, 1. ve 3. Eğitim Modülleri'nin genel tasarımı ve eğitim materyalleri bütünüyle yeniden tasarlanmıştır. Eğitim materyallerinin ve yaklaşımının yeniden tasarlanması, katılımcıların teknik kapasiteleri sebebiyle katılımın sınırlı olacağı dikkate alınarak yapılmıştır; özellikle de kamerası ve stabil geniş bant internet bağlantısı olmayan katılımcılar, aktif etkileşim ve tartışmalara katılım konusunda sınırlıdır. 3. Farkındalık Artırma Çalıştayı'nın katılımcıları arasında ilginç tartışmalar ve makul etkileşim olsa da, iki çalıştay da yaklaşımın, katılımcıları aktif ve ilgili tutmak için daha da uyumlu hale getirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Çalıştaylar ayrıca, online faaliyetlere kaydolun katılımcılar arasında katılım göstermeme oranının yüksek olduğunu, zira çalıştaya katılmamanın oldukça kolay olduğunu göstermiştir. Bu durum, eğitim modülleri organize edilirken hesaba katılmıştır, böylece motivasyon artırıcı faaliyetlere ve katılımcıların çalıştaya katılma niyetlerini iki kere kontrol etme konusuna daha fazla emek gösterilmiştir.

Proje kapsamında veya farklı yerlerde organize edilen online çalıştay ve eğitimlerden elde edilen deneyime dayanarak yaklaşım, farklı ilgi süreleri dikkate alınarak değiştirilmiştir. Bunun bir sonucu olarak, daha kısa 2-2,5 saatlik oturumlar, sabah ve öğlen gerçekleştirilmek üzere planlanmıştır. ÇŞB ile anlaşıldığı üzere, eğitimler tıpkı yüz yüze olanlar gibi iki gün süreceğinden, eğitim toplamda 4 oturumdan (her gün 2 tane) oluşmuştur ve kısa grup tartışmaları ile birinci ve ikinci gün arasında yapılacak kısa bir ödev, eğitim kapsamına eklenmiştir. Buna ek olarak, BKAY SÇD pilotu hakkında sunum da eğitime eklenmiştir.

Mekânsal planlama ve kıyı yönetimi sektörleriyle ilgili 1. Eğitim Modülü'nün taslak eğitim gündemi, 8 Eylül 2020 tarihinde, nihai gündemi ise 18 Eylül 2020 tarihinde sunulmuştur. 1. Eğitim Modülü, 14-15 Ekim 2020 tarihinde Zoom aracılığıyla ve 48 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Taslak Eğitim Değerlendirme Raporu, 8 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur. Eğitim Değerlendirme Raporu'nun nihai versiyonu, 21 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.11) ve Sözleşme Makamı'nın 14 Ocak 2021 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

Fotoğraf 5: 1. Eğitim Modülü sırasında sunum

3. Eğitim Modülü

Tarım sektörüyle ilgili 3. Eğitim Modülü'nün organizasyonuna ilişkin hazırlık çalışmaları, Kasım 2020'nin ikinci yarısında yapılmıştır. Gündem ve eğitim materyalleri, 1. Eğitim Modülü'nün uygulanması sırasında elde edilen deneyim doğrultusunda değiştirilmiştir. Dolayısıyla, online olarak yürütmesi ve yönetmesi zor olduğundan, grup çalışması azaltılmıştır. Nitrat Eylem Planı SÇD Pilotu hakkında sunum da eğitime eklenmiştir. Gündem hazırlanmış ve Nihai Faydalanıcı ile paylaşılmıştır; ayrıca davetiyeler de gönderilmiştir. Gündemin nihai versiyonu 27 Kasım 2020 tarihinde onaylanmıştır. Eğitim, Zoom aracılığıyla 2-3 Aralık 2020 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Online uygulama, daha fazla katılımı olanak kılmıştır; eğitime 64 kişi katılmıştır.

İlgili sektörlerden katılımcıların bilgilendirilmesi ve önceden seçilmesi konusuna dikkat edilmiştir, ayrıca SÇD Odak Noktaları bağlantısı bunun için kullanılmıştır. Katılımcılara, gündem ve eğitim materyallerini içeren bilgi, eğitimlerden önce gönderilmiştir ve Müşavir etkinlik öncesi katılımcıların katılıp katılmayacağını teyidini almıştır. Bu, katılımcıları motive etmek ve eğitime hazırlanmalarına olanak tanımak amacıyla yapılmıştır. Taslak Eğitim Değerlendirme Raporu, 9 Şubat 2021 tarihinde, nihai versiyon ise 17 Şubat 2021 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.11). Rapor, Sözleşme Makamı tarafından 17 Şubat 2021 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

3.8 FAALİYET 2.4. ÜNİVERSİTELER, STK'LAR, ODALAR VE HALK İÇİN FARKINDALIK ARTIRMA ÇALIŞAYLARI

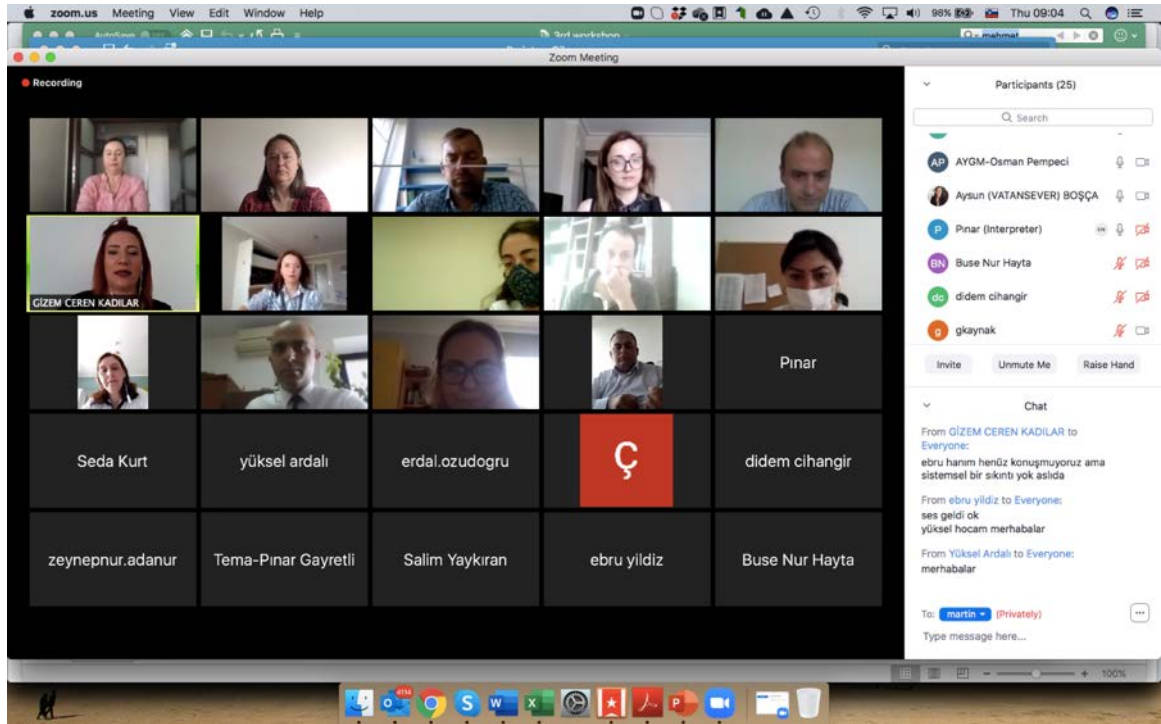
Toplamda dört adet, bir günlük farkındalık artırma çalışmayı üniversiteler, STK'lar, odalar ve halk için düzenlenmiştir; ilk ikisi "standart" çalıştaylar olarak düzenlenirken, diğer ikisi -Koronavirüs kısıtlamaları sebebiyle- online etkinlik olarak düzenlenmiştir. Çalıştaylar, "karışık" hedef gruplar için tasarlanmıştır.

1. Farkındalık Artırma Çalışmayı -Nihai Faydalanıcı ile mutabık olarak-, 4. Eğitim Modülü ile arka arkaya olacak şekilde, 3 Aralık 2019 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Etkinliğin gündemi 29 Kasım 2019 tarihinde sunulmuş ve 29 Kasım 2019 tarihinde onaylanmıştır. Çalışmaya toplamda 49 kişi katılmıştır; katılımcı listesi ve görünülük

materyallerinin teslim listesi 9 Aralık 2019 tarihinde sunulmuştur. Birinci çalışmaya ilişkin detaylar, hem 4. Eğitim Modülü'nü hem de 1. Çalıştay'ı içeren Eğitim Değerlendirme Raporu'nda verilmiştir; bu raporun nihai versiyonu 30 Ocak 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.11) ve Sözleşme Makamı'nın 17 Şubat 2020 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

2. Farkındalık Artırma Çalıştayı, 2. Eğitim Modülü ile arka arkaya olacak şekilde, 11 Şubat 2020 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Etkinliğin gündemi 6 Şubat 2020 tarihinde sunulmuş ve aynı gün onaylanmıştır. 2. Çalıştay'a ilişkin detaylı bilgi, 21 Nisan 2020 tarihinde sunulan Eğitim Değerlendirme Raporu'nda verilmiştir. Toplamda 41 katılımcı çalışmaya katılmıştır. Katılımcı listesi ve görünürlük materyallerinin teslim listesi, 24 Nisan 2020 tarihinde sunulmuştur. 2. Eğitim Modülü'nü ve 2. Eğitim Değerlendirme Raporu'nu içeren Eğitim Değerlendirme Raporu'nun nihai versiyonu 5 Mayıs 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.11) ve 28 Mayıs 2020 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

Koronavirüs'e ilişkin kısıtlamalar, planlanan farkındalık artırma çalıştaylarının eğitim modülleri gibi uygulanmasını etkilemiştir. Geriye kalan iki farkındalık artırma çalıştayı bu sebeple, Müşavir tarafından organize edilen Zoom platformu aracılığıyla, 20 ve 21 Ağustos 2020 tarihlerinde online olarak gerçekleştirilmiştir. 20 Ağustos tarihli 3. Farkındalık Artırma Çalıştayı'na çoğunlukla çeşitli bakanlıklardan 30 katılımcı ile, ayrıca yerel idarelerin, üniversitelerin ve STK'ların temsilcilerinin de katılımıyla gerçekleştirilmiştir. 21 Ağustos tarihli 4. Farkındalık Artırma Çalıştayı'na 49 katılımcı katılmıştır; bu katılımcıların çoğu üniversitelerden olmakla birlikte, yerel idareler, kalkınma ajansları ve STK'lardan da katılım olmuştur.

Fotoğraf 6: 3. Farkındalık Artırma Çalıştayı

Bu hedef gruplar için gelecekteki farkındalık artırma çalıştayı için bütün gözlemleri ve tavsiyeleri özetleyen ve hem 1. Eğitim Modülü hem de 3 ve 4. Farkındalık Artırma Çalıştayı'nı içeren Eğitim Değerlendirme Raporu'na dâhil edilen bir faaliyet raporu hazırlanmıştır; 21 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.11) ve Sözleşme Makamı'nın 15 Ocak 2021 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.11).

3.9 FAALİYET 2.5. MEVCUT WEBSİTESİNİN PROJE ÇIKTILARIYLA GÜNCELLENMESİ

Bu faaliyet, projenin bütün uygulanma süresi boyunca uygulanmıştır. Projenin eğitim materyalleri, broşürler, kitapçıklar, kapsam belirleme ve SÇD raporları, izleme raporları vb. gibi bütün çıktıları zamanında ÇŞB'ye iletilmiş ve bakanlığın SÇD sayfasında yayımlanmıştır (www.scd.csb.gov.tr).

3.10 FAALİYET 2.6. KAPANIŞ TOPLANTISI

Kapanış Toplantısı, 11 Şubat 2021 tarihinde online etkinlik olarak gerçekleştirilmiştir. Toplantının amacı, SÇD Projesi'nin temel başarımlarını ve sonuçlarını sunmak ve tartışmak olmuştur (bkz. Ek 2.12'deki gündem). SÇD'ye kısa bir giriş ve SÇD Projesi kapsamında uygulanan faaliyetlere genel bakış açısı sağlayan bilgi notu, Müşavir tarafından hazırlanmıştır. Toplantıya toplamda 82 kişi katılmıştır, Kapanış Toplantısı'nın tutanağı Ek 2.12'de verilmiştir.

Fotoğraf 7: Kapanış Toplantısı Katılımcıları

3.11 FAALİYET 3.1. SÇD UYGULAMASI HAKKINDA ONLINE ÇALIŞTAY

SÇD Yönetmeliği uyarınca, SÇD'nin 2022 yılına kadar uygulanması gerektiği sektörlerde SÇD farkındalığını artırmak adına, 7 Ocak 2021 tarihinde online çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştaya toplamda 82 kişi katılmıştır. Çalıştay, iki oturumdan oluşmuştur ve toplamda AB ülkelerinden 5 örnek SÇD sunulmuş ve tartışılmıştır (bkz. Ek 2.14'deki gündem). İngilizce ve Türkçe dilleri arasında simültane tercüme ayarlanmıştır. Toplantı tutanağı, Ek 2.14'de verilmiştir. Çalıştay Raporu 12 Şubat 2021 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.13) ve Sözleşme Makamı'nın resmi yazısı ile 15 Şubat 2015 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.13). Eğitim materyalleri Ek 2.13'de verilmiştir.

3.12 FAALİYET 3.2. KALİTE KONTROLÜ HAKKINDA WEBINAR

Kalite kontrolü hakkında webinar, 19 Kasım 2020 tarihinde Zoom aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (bkz. Ek 2.14'deki gündem). Etkinliğe 5 kişi katılmıştır; bu kişiler Nihai Faydalanıcı'nın temsilcileridir. Webinar, AB ülkelerinde uygulanan SÇD'deki kalite kontrolüne ilişkin yaklaşımları tanıtmıştır ve webinarın asıl kısmı, kalite kontrolü için kontrol listesinde ana hatları belirlenen kalite kriterlerini sunma ve tartışmaya ayrılmıştır (bkz. Faaliyet 3.4). Toplantı tutanağı 28 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.14). Faaliyet 3.2 Raporu 5 Şubat 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.14) ve Sözleşme Makamı'nın 17 Şubat 2021 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.14). Eğitim materyalleri Ek 2.14'te verilmiştir.

3.13 FAALİYET 3.3. İZLEME HAKKINDA WEBINAR

Webinar, 17 Aralık 2020 tarihinde Zoom aracılığıyla gerçekleştirilmiştir (bkz. Ek 2.15'teki gündem). Etkinliğe 5 kişi katılmıştır; bu kişiler Nihai Faydalanıcı'nın temsilcileridir. Webinar, AB ülkelerinde -Slovenya, Birleşik Krallık, Çek Cumhuriyeti- uygulanan SÇD izlemesine ilişkin yaklaşımları tanıtmıştır. SÇD pilotlarındaki izlemeye ilişkin yaklaşımlar ve ilgili zorluklar ile, Türkiye'de stratejik düzeyde etkili bir izlemenin oluşturulması için gereken sonraki adımlar tartışılmıştır. Toplantı tutanağı, 28 Aralık 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.15). Faaliyet 3.3 Raporu, 4 Şubat 2021 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.15). Webinar Raporu 4 Şubat 2021 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.15) ve Sözleşme Makamı'nın 17 Şubat 2021 tarihli resmi yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.15).

3.14 FAALİYET 3.4. KALİTE KONTROLÜ İÇİN KONTROL LİSTESİ

Kalite kontrolü için kontrol listesi, Nihai Faydalanıcı tarafından SÇD Yönetmeliği uyarınca SÇD'nin kalite incelemesini yaparken kullanılmalıdır. Kontrol listesi, SÇD'nin hem prosedürel hem de maddesel yönlerini, SÇD Yönetmeliği'nin kalite kriteri takip gerekliliklerini ve iyi bir SÇD uygulamasının ilkelerini içermektedir. Kontrol listesi 2 Ekim 2020 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.16) ve 23 Aralık 2020 tarihinde onaylanmıştır (bkz. Ek 2.16).

3.15 FAALİYET 3.5. STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME İÇİN İŞ TANIMI TASLAĞI

SÇD için İş Tanımı Taslağı, Yetkili Kurumlar tarafından SÇD, müşavirlere veya şirketlere taşeron olarak verilirken kullanılmalıdır. SÇD Yönetmeliği'nin hükümleri uyarınca SÇD'yi yürütmek için, SÇD müşavirleri veya şirketleri tarafından yürütülecek temel gereklilikleri ve görevleri, ayrıca kilit SÇD adımları (eleme formu, kapsam belirleme raporu, SÇD raporu, istişareler) için gereken zamanı tanımlamaktadır. Taslak Şablon, 25 Eylül 2020 tarihinde sunulmuştur; ÇŞB'den alınan görüşler nihai versiyona entegre edilmiştir ve nihai versiyon 2 Şubat 2021 tarihinde sunulmuştur (bkz. Ek 2.17). SÇD için İş Tanımı Taslağı Sözleşme Makamı'nın 15 Şubat 2021 tarihli yazısı ile onaylanmıştır (bkz. Ek 2.17).

3.16 SÇD PROJESİ KAPSAMINDA UYGULANAN FAALİYETLERE GENEL BAKIŞ

Aşağıda verilen tablo, bütün proje faaliyetlerini ve ilgili çıktıları özetlemektedir.

Tablo 4: SÇD Projesi kapsamında uygulanan faaliyetlerin çıktılarına genel bakış

FAALİYET	ÇIKTILAR/RAPORLAR	SUNUM TARİHİ	ONAY TARİHİ
Faaliyet 1.1. Açılış Toplantısı	SÇD Projesi Hakkında Bilgi Notu Açılış Toplantısı Tutanağı Açılış Toplantısı Gündemi Açılış Toplantısı için Anket	03.07.2019 ²	-
Faaliyet 1.2. Mevcut Durumun Belirlenmesi	Boşluk Analizi Raporu	24.12.2019	04.11.2019
Faaliyet 1.3. Öncelikli Sektörler Arasından 2 Sektörün Seçilmesi	Seçim Raporu	26.07.2019	31.07.2019
Faaliyet 1.4. Belirlenen İki Planlama Sürecinin Hazırlanması	NEP İçin Nihai Kapsam Belirleme Raporu	06.04.2020	15.04.2020
	BKAY İçin Nihai Kapsam Belirleme Raporu	22.04.2020	28.05.2020
	NEP İçin Nihai SÇD Raporu	21.09.2020	14.10.2020
	BKAY İçin Nihai SÇD Raporu	01.12.2020	09.12.2020
	NEP İçin Nihai İzleme Raporu	28.09.2020	22.10.2020

² Açılış Toplantısı'nın nihai toplantı tutanağının sunulması

	BKAY İçin Nihai İzleme Raporu	01.12.2020	28.12.2020
Faaliyet 1.4.1. Kapsam Belirleme Toplantılarının Yapılması	Kapsam Belirleme Toplantısı ve diğer NEP SÇD Pilotu Toplantılarının Tutanaqları	17.03.2020	-
	Kapsam Belirleme Toplantısı ve diğer BKAY SÇD Pilotu Toplantılarının Tutanaqları	27.03.2020	-
Faaliyet 1.4.2. İstişare Toplantılarının Yapılması	NEP İstişare Toplantısı Tutanağı	09.09.2020	-
	BKAY İstişare Toplantısı Tutanağı	04.11.2020	-
Faaliyet 1.4.3. Çalışma Gezisinin Yapılması	NEP SÇD Pilotu İçin Misyon Raporu	17.03.2020	18.03.2020
	BKAY SÇD Pilotu İçin Misyon Raporu	27.03.2020	11.05.2020
Faaliyet 1.4.4. Değerlendirme Toplantısının Yapılması	NEP Değerlendirme Toplantısı Tutanağı	12.10.2020	-
	BKAY Değerlendirme Toplantısı Tutanağı	28.01.2021	-
Faaliyet 2.1. Eğitim İhtiyaçları Analizinin Yapılması	EİA Raporu	24.10.2019	05.11.2019
Faaliyet 2.2. Eğitim Programlarının Hazırlanması	Eğitim Programı Raporu	27.11.2019	5.12.2019
Faaliyet 2.3. Eğitimlerin Verilmesi ve Faaliyet 2.4. Üniversiteler, STK'lar, Odalar Ve Halk İçin Farkındalık Artırma Çalışmaları	Modül 4 ve 1. Çalıştay için Eğitim Değerlendirme Raporu, video kaydı	30.01.2020	07.02.2021
	Modül 2 ve 2. Çalıştay için Eğitim Değerlendirme Raporu	05.05.2020	28.05.2020
	Modül 1 ve 3. ile 4. Çalıştaylar için Eğitim Değerlendirme Raporu, video kayıtları	21.12.2020	14.01.2021
	Modül 3 için Eğitim Değerlendirme Raporu, video kaydı	09.02.2021	17.02.2021
Faaliyet 2.5. Mevcut Websitesinin Proje Çıktılarıyla Güncellenmesi	Güncellenen Websitesi	-	-
Faaliyet 2.6. Kapanış Toplantısı	Kapanış Toplantısı tutanağı ve video kaydı	15.02.2021	-
Faaliyet 3.1. SÇD Uygulaması Hakkında Online Çalıştay	Çalıştay Raporu Eğitim Materyalleri	12.02.2021	15.02.2021
Faaliyet 3.2. Kalite Kontrolü Hakkında Webinar	Webinar Raporu Eğitim Materyalleri Video kaydı	12.02.2021	17.02.2021
Faaliyet 3.3. İzleme Hakkında Webinar	Webinar Raporu Eğitim Materyalleri Video kaydı	12.02.2021	17.02.2021
Faaliyet 3.4. Kalite Kontrolü İçin Kontrol Listesi	Kalite Kontrolü İçin Kontrol Listesi	02.10.2020	23.12.2020
Faaliyet 3.5. Stratejik Çevresel Değerlendirme İçin İş Tanımı Taslağı	Stratejik Çevresel Değerlendirme İçin İş Tanımı Taslağı	02.02.2021	15.02.2021

3.17 GÖRÜNÜRLÜK MATERYALLERİ

SÇD Projesi kapsamında bir dizi çeşitli görünürlük materyalleri hazırlanmış veya satın alınmıştır, bunlar aşağıda verildiği gibidir:

- Dosya (160/750)³,
- Kurşun kalem (300),
- Dolma kalem (300),
- Bloknot (210/750),
- USB (620),
- Anahtarlık (600/850),
- Broşür (500/750),
- Yaka ipi (450/750),
- Çanta (375/750).

---

³ Parantezin içindeki ilk sayı, görünürlük materyallerinden geriye kalan miktarı göstermekte olup, bu materyaller ÇŞB'ye sunulacaktır; ikinci sayı ise Müşavir tarafından hazırlanan/satın alınan toplam materyal miktarını belirtmektedir.

4. SONUÇLAR VE GÖSTERGELER

Aşağıdaki listede İş Tanımı'ndan ve projenin Operasyon Tanımlama Belgesi'nden (OTB) göstergeler verilmiş olup, aynı zamanda söz konusu göstergelere ulaşmak için kaydedilen ilerleme hakkında da bilgi verilmektedir. Tabloda görüldüğü üzere, bütün göstergelere ulaşılmıştır.

Tablo 5: Uygulama süreci boyunca göstergelere ulaşılma durumu

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
Personelin, Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği hakkında bilgisi %50 düzeyinde artırılabacaktır.	İT	%50	Evet	Eğitim raporları, eğitimlerin değerlendirilmesine yönelik anketler, eğitimlerin tutanağı, basılan materyaller	61.5%	Eğitim modülleri Aralık 2019, Şubat 2020 ve Ekim 2020'de gerçekleştirilmiştir. Eğitim modülü öncesinde ve sonrasında, katılımcıların doldurduğu anketler aracılığıyla bir bilgi artışı olduğu ölçülmüştür. Yüzde oranı (%61.5), 1, 2 ve 3. eğitimlerin katılımcılarının bilgi artışını göstermektedir.
Farkındalık oranı belirlenecek ve %50 oranında artırılabacaktır.	İT	%50	Evet	Çalıştay raporları, çalıştayların değerlendirilmesine yönelik anketler, çalıştayların tutanakları, basılan materyaller	60.6%	İlk farkındalık artırma çalıştayı Aralık 2019'da ve ikincisi ise Şubat 2020'de yapılmıştır. Çalıştayların öncesinde ve sonrasında, katılımcıların doldurduğu anketler aracılığıyla bir bilgi artışı olduğu saptanmıştır. Yüzde durumu, 1. ve 2. çalıştaya katılan katılımcıların farkındalık artışını göstermektedir. Ağustos 2020'de

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
						düzenlenen 3. ve 4. çalıştayın katılımcılarına, online sunuma geçilmesi ve sonrasında değişimin etkin bir biçimde değerlendirilememesi için anket yapılmamıştır, bununla birlikte, ilk anketlerde verilen oran beklenebilir.
5 öncelikli sektörde (kıyı yönetimi, arazi kullanım planlaması, su yönetimi, tarım ve turizm sektörü) SÇD Yönetmeliği'nin uygulanması konusunda iyi eğitilmiş ve deneyimli personel sayısı, mevcut duruma oranla %50 artırılabilecektir.	İT	%50 ⁴	Evet	Eğitim raporları, eğitimlerin katılımcı listeleri, eğitimlerin tutanakları	%85	Durum, ilgili kurumlardan elde edilen bağlantılar ile Aralık 2019, Şubat 2020, Ekim 2020 ve Aralık 2020 tarihlerinde yapılan dört eğitim modülüne katılımdan yola çıkarak tahmini değerlendirilmiş olup verilen oran, katılım sağlayan kurumlarda ulaşılan sayıyı yansıtmaktadır.
SÇD bulgularının ve istişarelerinin SÇD süreci ile entegre edildiği onaylanmış/kabul edilmiş planların sayısı.	İT	- ⁵	Evet	Kapsam Belirleme raporları, SÇD raporları, İzleme Raporları, BKAY ve NEP, kabul/onay	-	Her iki SÇD pilotu için de hazırlanan raporların (kapsam belirleme, SÇD ve izleme raporları), SÇD Yönetmeliği'ne göre resmi olarak onaylanması

⁴ Mevcut durum (yani SÇD Yönetmeliği'nin uygulanması konusunda eğitilmiş ve deneyimli mevcut personelin sayısı) belirlenememiştir, sadece EİA ve Boşluk Analizleri'nin bulgularına dayanarak tahmin edilebilmektedir.

⁵ Bu gösterge için nicel bir hedef tanımlanmamıştır.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
				konusunda ilgili planlama yetkililerinin kararları		gerekmemektedir. Ayrıca, SÇD'ye tabi olan stratejik belgelerin onaylanması, ilgili Yetkili Kurumlar'ın sorumluluğundadır. Stratejik bir belgenin benimsenmesi konusunda karar verirken Yetkili Kurum, nihai SÇD Bildirisi dikkate alınmalıdır (BKAY için nihai SÇD Bildirisi, Yetkili Kurum'a Ocak 2021'de gönderilmiştir). Dolayısıyla projenin sonunda ne NEP ne de ICZM benimsenmiştir; belirli SÇD tavsiyeleri her iki taslak plana da entegre edilmiştir.
Eğitim/Çalıştaylara katılan ve eğitilen personel sayısı, mevcut duruma göre %30 artırılabilecektir.	İT	%30 ⁶	Evet	Eğitim raporları, eğitimlerin katılımcı listeleri, eğitimlerin tutanakları	%63	Durum, ilgili kurumlar ve kuruluşlardan elde edilen bağlantılar ve Aralık 2019, Şubat 2020, Ekim 2020 ve Aralık 2020 tarihlerinde organize edilen dört eğitim modülü ve çalıştaylara katılımlardan yola çıkılarak tahmini olarak değerlendirilmiştir. Bu oran, katılımcı kurumlarda

⁶ Mevcut durum (yani eğitilmiş personelin sayısı) belirlenmemiştir, sadece EİA ve Boşluk Analizleri'nin bulgularına dayanarak tahmin edilebilmektedir.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
						ulaşılan sayıyı yansıtmaktadır.
Üniversitelerden, STK'lardan, Odalardan ve halktan katılımcıların farkındalık seviyesi mevcut duruma oranla %30 artırılabilecektir	İT	%30	Evet	Çalıştay raporları, çalıştayların değerlendirilmesine yönelik anketler, çalıştayların tutanakları, basılan materyaller	%64.4	1. ve 2. farkındalık artırma çalışmaları Aralık 2019 ve Şubat 2020'de, 3. ve 4. farkındalık artırma çalışmaları ise Ağustos 2020'de organize edilmiştir. Çalıştayların öncesinde ve sonrasında, katılımcıların doldurduğu anketler aracılığıyla bir bilgi artışı olduğu saptanmıştır. Yüzde durumu, 1. ve 2. çalışmaya katılan katılımcıların farkındalık artışını göstermektedir. Ağustos 2020'de düzenlenen 3. ve 4. çalıştayın katılımcılarına, online sunuma geçilmesi ve sonrasında değişimin etkin bir biçimde değerlendirilememesi için anket yapılmamıştır. Bununla birlikte, oranın ilk iki etkinliğin oranına benzer olması beklenebilir.
Proje uygulama sürecinde çevresel değerlendirme, yönetim ve belirli	İT	- ⁷	İT tarafından bu gösterge için	Faaliyet raporları, ilerleme raporları,		SÇD süreci iki stratejik belge için tamamlanmış olup, belirli SÇD

⁷ Bu gösterge için nicel bir hedef tanımlanmamıştır.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
analizler hakkında geliştirilen rapor sayısı.			nicel bir hedef tanımlanmadığı için değerlendirilmesi mümkün değildir.	Yönlendirme Komitesi Toplantılarının Tutanakları		tavsiyeleri taslak NEP ve BKAY'ye entegre edilmiştir. Her bir SÇD pilotu için hazırlanan üç temel rapor olmuştur, bunlar: Kapsam Belirleme Raporu, SÇD Raporu ve İzleme Raporu'dur.
SÇD Yönetmeliği'nin uygulanmasıyla çevre dostu plan ve programlar hazırlanmaktadır.	OTB	Hayır	-	SÇD Raporları	İT tarafından bu gösterge için nicel bir hedef tanımlanmadığı için değerlendirilmesi mümkün değildir.	İki SÇD pilotu da (NEP ve BKAY), planlama belgelerinin çevresel uygunluğuna katkıda bulunmuştur, her iki planlama belgesi de belirli SÇD tavsiyelerini dikkate almıştır.
Avrupa Komisyonu'nun 2020 yılına kadar SÇD Direktifi konusunda kayda değer ilerleme gösterildiğini tanınması.	OTB	Hayır	Ulaşıldı	Avrupa Komisyonu'nun 2017 – 2020 yıllarına ait İlerleme Raporları	İT tarafından bu gösterge için nicel bir hedef tanımlanmadığı için değerlendirilmesi mümkün olmasa da, diğer göstergelerin ulaşılma durumu	AK tarafından Türkiye 2020 Raporu'nda, "Türkiye'nin bazı sektörlerde SÇD Direktifi ile uyumlu olduğu" belirtilmiştir.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
					dikkate alındığında, başarılı olarak değerlendirilebilir.	
SÇD Yönetmeliği'nin uygulanması için gerekli olan artırılmış kurumsal kapasite	OTB	Hayır	Evet	Eğitim Sertifikaları	165 eğitim sertifikası ⁸	İki pilot kurumun, ÇŞB Mekânsal Planlama GM ve TOB Tarım Reformu GM'nin kurumsal kapasitesi, sektör toplantılarının düzenlenmesi ile artmaya başlamıştır ve bu kurumlar ayrıca 4 eğitim modülüne de katılım sağlamışlardır. SÇD ile ilgili olan, özellikle de enerji sektörüyle ilgili diğer sektörel kurumların temsilcileri (yani muhtemelen SÇD'ye ihtiyacı olacak plan ve programların yetkili mercileri) eğitimlere katılmışlardır. Buna ek olarak, SÇD'ye ilişkin dört farkındalık artırma çalışmayı düzenlenmiştir ve bu şekilde devlet kurumlarına ve diğer ilgili paydaşlara (üniversiteler, STK'lar, uzmanlar)

⁸ 4. ve 2. Eğitim Modülleri'nin katılımcıları için toplamda 75 sertifika, 1. ve 2. Farkındalık Artırma Çalıştayı'nın katılımcıları için toplamda 90 sertifika düzenlenmiştir, bunlar katılımcıların fiziksel mevcudiyeti ile yürütülmüş standart etkinliklerdir. 1. ve 3. Eğitim Modülleri'nin katılımcıları için bir diğer 112 sertifika, 3. ve 4. Farkındalık Artırma Çalıştayı'nın katılımcıları için toplamda 79 sertifika düzenlenmiştir; bu etkinlikler online olarak organize edilmiştir.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
						SÇD hakkında bilgi yaygınlaştırmak için başka bir fırsat oluşmuştur. Ancak, kurumsal kapasitedeki değişiklikler nicel olarak belirlenemez, yukarıdaki İş Tanımı'nda 1. gösterge için sağlanan şekilde kısmen yansıtılmıştır.
SÇD bulgularının ve istişarelerin SÇD süreciyle entegre edildiği (pilot olarak seçilen) iki onaylanmış/kabul edilmiş plan	OTB	2 plan	-	İlerleme Raporları ve projenin nihai raporu Yetkili makamların başvurularına ilişkin ÇŞB'nin raporu SÇD Raporları	-	Her iki SÇD pilotu için de hazırlanan raporların (kapsam belirleme, SÇD ve izleme raporları), SÇD Yönetmeliği'ne göre resmi olarak onaylanması gerekmektedir. Ayrıca, SÇD'ye tabi olan stratejik belgelerin onaylanması, ilgili Yetkili Kurumlar'ın sorumluluğundadır. Stratejik bir belgenin benimsenmesi konusunda karar verirken Yetkili Kurum, nihai SÇD Bildirisi dikkate almalıdır (BKAY için nihai SÇD Bildirisi, Yetkili Kurum'a Ocak 2021'de gönderilmiştir). Dolayısıyla projenin sonunda ne NEP ne de ICZM benimsenmiştir; belirli SÇD

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
						tavsiyeleri her iki taslak plana da entegre edilmiştir.
Öncelikli 5 sektörden (kıyı yönetimi, arazi kullanım planlaması, su yönetimi, tarım ve turizm sektörleri) her birinde en az 5 ilgili personel SÇD Yönetmeliği'nin uygulanması konusunda iyi eğitilmiş ve deneyimli olacaktır.	OTB	25 kişi	Evet	Kurumsal kapasitede boşluklar ve eğitim ihtiyaçları üzerine raporlar İlgili bakanlıkların beyanları ve proje raporları Çalışma ziyareti materyalleri, değerlendirme raporu ve katılımcı listesi Eğitim materyalleri, değerlendirme raporu ve katılımcı listesi Eğitim değerlendirme formları Sertifika sayıları Proje Başlangıç	%120	Bu sayı, Aralık 2019, Şubat 2020, Ekim 2020 ve Aralık 2020'de düzenlenen dört eğitim modülüne, kurumlardan katılan eğitilmiş personel sayısının artışını göstermektedir.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
				Raporu Proje İlerleme Raporları İlk Yönlendirme Komitesi Toplantısı Tutanağı Proje Nihai Raporu		
Yetkili Kurumlar ve ÇŞB'den en az 70 SÇD Odak Noktası belirlenmesi.	OTB	70 Odak Noktası	Evet	Kurumsal kapasite boşlukları ve eğitim ihtiyaçları hakkındaki raporlar İlgili bakanlıkların beyanları ve proje raporları Eğitim materyalleri, değerlendirme raporu ve katılımcı listesi Eğitim değerlendirme formları Sertifika sayısı	%100	ÇŞB odak noktalarını belirlemiştir. Liste, EİA ve Boşluk Raporlarına eklenmiştir.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
				Projenin Başlangıç Raporu Projenin İlerleme Raporları Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı Tutanaqları Projenin Nihai Raporu		
Yetkili kurumlarda SÇD Yönetmeliğinin uygulanması üzerine eğitilmiş en az 120 personelin çalışması	OTB	120 kişi	Evet	Kurumsal kapasite boşlukları ve eğitim ihtiyaçları hakkındaki raporlar İlgili bakanlıkların beyanları ve proje raporları Eğitim materyalleri, değerlendirme raporu ve katılımcı listesi Eğitim değerlendirme formları	157 kişi	Bu sayı Aralık 2019, Şubat 2020, Ekim 2020 ve Aralık 2020 tarihlerine düzenlenen dört eğitim modülüne ve Aralık 2019, Şubat 2020 ve Ağustos 2020 tarihlerinde düzenlenen dört farkındalık artırma çalıştayına katılan katılımcıları yansıtmaktadır.

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
				Sertifika sayısı Projenin Başlangıç Raporu Projenin İlerleme Raporları İlk Yönlendirme Komitesi Toplantısı Tutanakları Projenin Nihai Raporu		
SÇD farkındalık artırma çalıştaylarına, seminerlerine ve diğer etkinliklere Üniversitelerden, STK'lerden ve meslek odalarından en az 160 kişi katılmıştır.	OTB	160 katılımcı	Evet	Kurumsal kapasite boşlukları ve eğitim ihtiyaçları hakkındaki raporlar İlgili bakanlıkların beyanları ve proje raporları Eğitim materyalleri, değerlendirme raporu ve katılımcı listesi Eğitim değerlendirme formları	182 katılımcı	Toplam olarak, açılış toplantısına üniversitelerden, STK'lardan ve meslek odalarından toplam 11 katılımcı, 1. farkındalık artırma çalıştayına 26 katılımcı, 2. farkındalık artırma çalıştayına 23 katılımcı, 3. farkındalık artırma çalıştayına 4 katılımcı iştirak etmiştir. Diğer katılımcılar, belediyeler, Kalkınma Ajansları ve İllerbank gibi diğer hedef gruplardan gelmektedir. Buna ek olarak, üniversiteler, STK'lar ve odalardan 74 temsilci, dört eğitim modülüne katılmıştır; bunlardan

Gösterge	Kaynak	Hedef	Ulaşılma Durumu	Onaylayan Kaynaklar	Durum (%)	Görüşler ve Notlar
				Sertifika sayısı Projenin Başlangıç Raporu Projenin İlerleme Raporları Proje Yönlendirme Komitesi Toplantısı Tutanakları Projenin Nihai Raporu		çoğu (35) 4. Eğitim Modülü'ne katılmıştır. İlaveten, üniversiteler, STK'lar ve odalardan 41 katılımcı, Ocak 2021'de farklı sektörlerde yürütülen SÇD Uygulaması Hakkında Online Çalıştay etkinliğine katılmıştır.

5. SONUÇLAR, BAŞARIMLAR VE ZORLUKLAR

SÇD Proje uygulamasının erken aşamalarında yapılan Boşluk Analizi, yaklaşılacak birçok muhatap, SÇD'nin ve SÇD Yönetmeliği'nin "varlığından" haberdar olsa da, SÇD'ye ilişkin görevleri yapma kapasitesinin düşük olduğu sonucuna vardı. Boşluk Analizi'nin sonuçları aynı zamanda, "SÇD sürecinin ne olduğu" ve "bu sürece nelerin dâhil olduğu" konularındaki belirsizliği de ortaya koydu; bu durum, planlama ajanları açısından SÇD sürecini etkin bir biçimde koordine etme kapasitesinin nispeten düşük olduğu olarak sonucuna varabilir. Bu sonuç, ankete katılan kurumların yalnızca yaklaşık %15'inin hâlihazırda ilgili personelini (Tarım ve Orman Bakanlığı'nın SÇD bölümünü hâlihazırda kurmuş olan tek devlet kurumu olduğu görülmektedir) SÇD'ye ilişkin görevlere dâhil ettiği gerçeğiyle de desteklenmiştir. Buna benzer olarak, İlbank, Mühendisler Odası ve STK'lar ile yapılan görüşmelerden, genellikle SÇD'ye ilişkin genel bilgileri olduğu, ama SÇD'nin nasıl yürütülmesi ve SÇD'ye ilişkin belirli görevlerin ne olduğunu anlama konusunda bir eksiklik olduğu sonucuna varılabilir.

Yukarıda verilen göstergelerin durumunu dikkate alarak, SÇD Projesi, yetkili kurumlar arasında SÇD'nin koordine edilmesi hususunda daha fazla hazır olmaya katkı sağlamış ve SÇD'nin rolü ve faydaları konusunda farkındalığı artırmıştır. Aynı sonuca, projeye dâhil olan diğer hedef grup için de varılabilir.

5.1 SÇD PİLOTLARI

Her iki SÇD Pilotu'nun da, SÇD Yönetmeliği uyarınca bütün süreci ele aldığı sonucuna varılabilir; bunlara Kapsam Belirleme, SÇD Raporu ve İzleme Raporu da dâhildir. Ayrıca her iki durumda da, ilgili yetkili kurumlar ile iyi bir işbirliği yapılmıştır; zaten bu kurumlar hâlihazırda planlama sürecine ilişkin taslakları, verileri ve bilgileri paylaşmaktaydı. SÇD sonuçlandırılmadan önce yetkili kurumlar ile SÇD tavsiyeleri ve çevresel izleme önerileri detaylıca tartışılmıştır; bu, yetkili kurumların planları sonuçlandırmadan önce SÇD sürecini etkin bir biçimde dikkate alabilmeleri açısından önemlidir. Kendi başına ayakta durabilen bir İzleme Raporu'nun hazırlanmasının, SÇD sürecinin oldukça kullanışlı bir bileşeni olduğu, SÇD ve yetkili kurum arasındaki diyalogu sonuçlandırmada kolaylaştırıcı bir rol izlediği kanıtlanmıştır. Dolayısıyla, gelecekteki uygulamalar için İzleme Raporu'nun yalnızca planın uygulanması sırasında izlenecek çevresel göstergelerin bir geçici listesini değil, ancak eşit derecede de SÇD ile önerilmiş etki azaltma tedbirlerini ve yetkili kurumun ilgili taahhütlerinin bir genel bakışını da içermelidir.

Yetkili kurumların hazırlıklı olmasının, diğer sektörlerdeki gelecekteki SÇD'lerde çevresel konular hakkında daha az anlayışla bir zorluk oluşturabileceği dikkate alınmalıdır.

Aşağıdaki zorluklardan bahsedilebilir:

- SÇD analizi için mekânsal kapsamın oluşturulması (etkilenmesi olası alan), yani BKAY durumundaki gibi sadece nispeten dar bir kıyı alanı ile ilgilenen, ancak SÇD'nin genellikle daha geniş bir perspektif talep ettiği sosyal ve çevresel faktörler,
- Nihai SÇD istişarelerinin, yetkili kurumların resmi kısıtlamaları sebebiyle (taslak planların gizliliği) nihai taslak planlama belgeleri halka açılmadan yürütülmesi gerekti,
- Yetkili kurumların, hâlihazırda standart gündemlerinin bir parçası olarak düzenli olarak izledikleri göstergeler dışında, çevresel izleme yapma konusundaki sınırlı kapasitesi,
- SÇD izlemesi takip raporlaması (yani SÇD'den sorumlu kurumun planın uygulanması sırasında, SÇD'nin belirlediği izleme göstergelerini kullanarak yaptığı geri raporlama) için prosedürel çerçevenin yokluğu. Takip raporlaması yükümlülüğü SÇD Yönetmeliği'nde belirtilmiş olsa da, Yetkili Kurumlar şimdiye kadar bunun pratik sonuçlarının tam olarak farkında değillerdi, yani SÇD süreci sırasında, resmi SÇD prosedürü tamamlandıktan sonra, ilgili planın tüm uygulama dönemi boyunca verdikleri taahhütleri takip etmeleri gerektiği görülmüştür.
- SÇD dâhilinde halk sağlığı üzerindeki etkilerin değerlendirilmesi için sınırlı uzmanlığın mevcut olması.

5.2 EĞİTİM VE FARKINDALIK ARTIRMA FAALİYETLERİ

Hem eğitimler hem de farkındalık artırma çalışmaları SÇD'ye, kurumlarının rolüne ve atabilecekleri sonraki adımlara artan bir heves ve yoğun ilgi olduğunu gösterdi. Katılımcıların bilgilerinin araştırılması, planlama bağlamında SÇD'nin rolüne ilişkin bilgi ve farkındalıkta bir artış olduğunu göstermektedir.

Eğitim ve farkındalık artırma etkinliklerine, hem grup çalışması sırasında hem de boş zamanlarda güçlü bir şekilde etkileşime giren iyi bir katılımcı karışımı (yetkili kurumlar, uygulayıcılar, akademi, belediyeler, kamu hizmetleri) katıldı. Bu, öğrenme sürecini daha da geliştirdi ve gelecekte, bireysel SÇD süreçlerinde paydaşlar arasında artan işbirliğinin yanı sıra SÇD bilgi paylaşım ağının geliştirilmesine yol açabilir. Katılımcılara göre, grup çalışması onları uygulamada bir SÇD "tadı" ile etkiledi ve daha fazla deneyime sahip olanlar daha odaklanmış, daha zorlu görevler veya görevler almaya istekliydi.

ÇŞB'nin SÇD ekibi, eğitim ve farkındalık artırma çalıştaylarında güçlü ve oldukça görünür bir rol üstlendi. Ekip, SÇD Yönetmeliği'ni ve Türkiye'deki mevcut uygulama ve deneyim ile, bilgi kaynakları hakkında sunumlar yaptı ve soru-cevap oturumunda ortaya çıkan soruları açıkça tartıştı. Bunun bir sonucu olarak ekip, yardımsever ve değerli bir bilgi kaynağı olarak, SÇD yetkilisi pozisyonunu güçlendirdi.

Çalıştaylara ve bazı eğitimlere katılan akademik kurumlar ve araştırma kurumları, SÇD'nin çeşitli yönlerine – süreç, araçlar ve halk katılımı hususunda yönetsel konular, eşitlik ve sınırlı kaynakların kullanımı- artan bir ilgi gösterdi. Bunun bir sonucu olarak, Türkiye'deki SÇD uygulamasına dair bazı araştırmaların yakın zamanda yapılacağı beklenebilir. ÇŞB'nin bu tür araştırmaları desteklemesi ve bulgularını gelecekteki çalışmaları ve planlamaları için kullanması tavsiye edilmektedir.

Hem yetkili kurumların hem de akademi ve STK'lar gibi diğer paydaşların mevcut ilgisini desteklemek için takip faaliyetleri gerekmektedir. Bunlar, bilgi paylaşılması veya pilot SÇD'ler, eleme, kapsam belirleme, mevcut SÇD süreçleri vb. gibi yeni deneyimlere dayanan eğitimlerle yapılabilir. SÇD hakkında farkındalık artırma çalışmaları ÇŞB ve/veya odalar ve STK'lar gibi bazı paydaşlar arasında paylaşılabilir. Dahası, internet, online eğitim/çalıştay formatı ve online araçlar (kontrol listeleri, matrisler, veri kaynaklarına/veri tabanlarına linkler, örnek durumlar vb.) kullanarak, daha geniş bir kitleye ulaşma fırsatını sağlamaktadır; bu araçlar SÇD uygulamasını pratikte yönlendirmek ve ÇŞB'nin SÇD websitesinde paylaşmak için geliştirilebilir. Online formatın, daha az etkileşim içerdiğinden daha az etkili olacağı dikkate alınmalıdır.

Aşağıda verilen zorluklardan bahsedilebilir:

- Potansiyel uygulayıcıların gerek ÇED gerekse planlamada (özellikle şehir planlaması) güçlü deneyimleri vardır, bu nedenle tüm katılımcılar tarafından Türkiye bağlamına uygun kapsamlı SÇD metodolojisi ve uygulaması geliştirmek ve SÇD'yi stratejik düzeyde tutmak zaman alacak ve önemli ölçüde çaba gerektirecektir;
- Ulusal düzeyde yetkili kurumlarda ve büyükşehir belediyelerinde SÇD bilinci ve becerileri artık yüksektir, ancak bölgesel düzeyde ve Türkiye'deki küçük belediyelerde hala farkındalık ve beceri eksikliği vardır;
- Yetkili kurumlar, SÇD'den sorumlu personel değişimi yaşamaktadır, bu nedenle proje sırasında gerçekleştirilen eğitimlerin sonuçları, katılımcılar yeni pozisyonlara ve/veya görevlere geçebileceklerinden hızla düşebilir;
- Çeşitli odalar gibi sektörel mesleki kuruluşlarda, SÇD'deki potansiyel rolleri hakkındaki farkındalığın düşük olması;
- Daha küçük, daha az öne çıkan ve muhtemelen bölgesel ve yerel olan paydaşların (STK'lar, sektörel kuruluşlar ve potansiyel uygulayıcılar) farkındalığının ve kapasitesinin artırılması. Bu paydaşlar, projenin farkındalık artırma faaliyetlerine çok sayıda dâhil edilmemiştir, ancak kendi alanlarındaki ve/veya sektörlerindeki SÇD'lere, özellikle halk katılımı sürecinde katkıda bulunmak için SÇD'ye ilişkin bilgilerini ve becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir;
- SÇD'nin, mevcut SÇD süreçlerinde ve özellikle de kapsam belirleme aşamasında yoğun halk istişaresi ile teşvik edilmesi. Yoğun ve şeffaf halk istişaresi ile SÇD'nin teşvik edilmesi, paydaşlar ile güven ve güçlü ilişkiler kurabilir.

TÜRKİYE'DE SÇD'NİN DAHA FAZLA GELİŞMESİ İÇİN TAVSİYELER

Türkiye, geçtiğimiz birkaç yılda SÇD'nin tanıtılması ve kurulması için kayda değer gelişim göstermiş olsa da, ülkede etkili bir SÇD uygulamasının daha fazla gelişmesinin desteğe ihtiyaç duyması beklenebilir. Aşağıda verilen türden eylemler, öncelikli olarak dikkate alınabilir:

- SÇD uygulamasının desteklenmesi: SÇD pilotlarını yürütmenin, ilgili paydaşlara SÇD'ye katılmaları için 'uygulamalı' fırsat sağladığı ve eğitim ve farkındalık artırma etkinlikleriyle etkili bir şekilde birleştirilebileceği için en verimli kapasite geliştirme olduğu kanıtlanmıştır. Bu nedenle, Yönetmeliğe göre SÇD'nin 2023'e kadar uygulanması gereken sektörlerde ilk pilot SÇD'ler desteklenmelidir - bu sektörler ülkedeki kilit ekonomik sektörler için bu çok önemlidir;
- SÇD'de sosyal ve sağlık yönlerini ele alma kapasitesinin artırılması: İyi bir SÇD uygulamasına göre, ilgili sosyal ve sağlık yönleri, SÇD'de çevresel konularla aynı önemli düzeyde ele alınmalıdır. Ancak, bunu denetleme ve koordine etme kapasitesi düşük görünmektedir - bu nedenle sağlık otoritelerinin, uzmanların ve pratisyenlerin kapasitesinin daha da artırılması gerekmektedir.
- Bütçeyle ilgili konulardaki tartışmanın kolaylaştırılması: SÇD başvurusunun ulusal bütçeden finanse edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, SÇD Yönetmeliği kapsamındaki tüm sektörler için SÇD'ye ihtiyaç duyulduğunda gerekli fonların mevcut olmasını sağlamak önemlidir. Finansman tahsisi nispeten uzun bir süreç olabileceğinden, bir başlangıç tartışması başlatmak önemli olacaktır - buna, ilgili bakanlıkların ve diğer yetkili kurumların yüksek yönetim kadrosu için özel üst düzey etkinlikler, devlet kurumları arasında SÇD konusunda bir uzman grubu oluşturulması, SÇD ile ilgili kesin maliyet tahminlerinin hazırlanması, SÇD ile ilgili maliyetlerle ilgili diğer ülkelerden örneklerin sunumu vb. dâhil olabilir.
- Yetkili kurumlar ve çevre uzmanları ve uygulayıcılar için (hem bireysel hem de müşavirlik şirketlerinden) SÇD konusunda eğitimler ve farkındalık artırma etkinlikleri düzenlemek;
- SÇD'ye dâhil olan ilgili kurum, kuruluş ve bireylerin destek ağları: Bu, ülkedeki SÇD ile ilgili sorunları ve faaliyetleri tartışmak için tüm ilgili paydaşlarla düzenli (yılda 1-2 kez) koordinasyon toplantıları düzenlemeyi içerebilir. Bu toplantılar ÇŞB tarafından organize edilebilir ve yetkili kurumların temsilcileri davet edilebilir.

6. EKLER

EK 1: PROJE KAPSAMINDA HAZIRLANAN HİZMET SÖZLEŞMESİ RAPORLARI

NO.	RAPOR
1.1	BAŞLANGIÇ RAPORU
1.2	ARA İLERLEME RAPORU NO.1
1.3	ARA İLERLEME RAPORU NO.2
1.4	ARA İLERLEME RAPORU NO.3
1.5	ARA İLERLEME RAPORU NO.4
1.6	ARA İLERLEME RAPORU NO.5
1.7	ARA İLERLEME RAPORU NO.6

EK 2: ÜRETİLEN VE TESLİM EDİLEN PROJE ÇIKTILARININ LİSTESİ

NO.	FAALİYET
2.1	FAALİYET 1.1. AÇILIŞ TOPLANTISI
2.2	FAALİYET 1.2. MEVCUT DURUMUN BELİRLENMESİ
2.3	FAALİYET 1.3. ÖNCELİKLİ SEKTÖRLER ARASINDAN 2 SEKTÖRÜN SEÇİLMESİ
2.4	FAALİYET 1.4. BELİRLENEN İKİ PLANLAMA SÜRECİNİN HAZIRLANMASI
2.5	FAALİYET 1.4.1. KAPSAM BELİRLEME TOPLANTILARININ YAPILMASI
2.6	FAALİYET 1.4.2. İSTİŞARE TOPLANTILARININ YAPILMASI
2.7	FAALİYET 1.4.3. ÇALIŞMA GEZİSİNİN YAPILMASI
2.8	FAALİYET 1.4.4. DEĞERLENDİRME TOPLANTISININ YAPILMASI
2.9	FAALİYET 2.1. EĞİTİM İHTİYAÇLARI ANALİZİNİN YAPILMASI
2.10	FAALİYET 2.2. EĞİTİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASI
2.11	FAALİYET 2.3. EĞİTİMLERİN VERİLMESİ VE FAALİYET 2.4. ÜNİVERSİTELER, STK'LAR, ODALAR VE HALK İÇİN FARKINDALIK ARTIRMA ÇALIŞTAYLARI
2.12	FAALİYET 2.6. KAPANIŞ TOPLANTISI
2.13	FAALİYET 3.1. SÇD UYGULAMASI HAKKINDA ONLINE ÇALIŞTAY
2.14	FAALİYET 3.2. KALİTE KONTROLÜ HAKKINDA WEBINAR
2.15	FAALİYET 3.3. İZLEME HAKKINDA WEBINAR
2.16	FAALİYET 3.4. KALİTE KONTROLÜ İÇİN KONTROL LİSTESİ
2.17	FAALİYET 3.5. STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME İÇİN İŞ TANIMI TASLAĞI

EK 3: BÜTÜN İDARİ EMİRLERİN VE ZEYİLNAMELERİN LİSTESİ

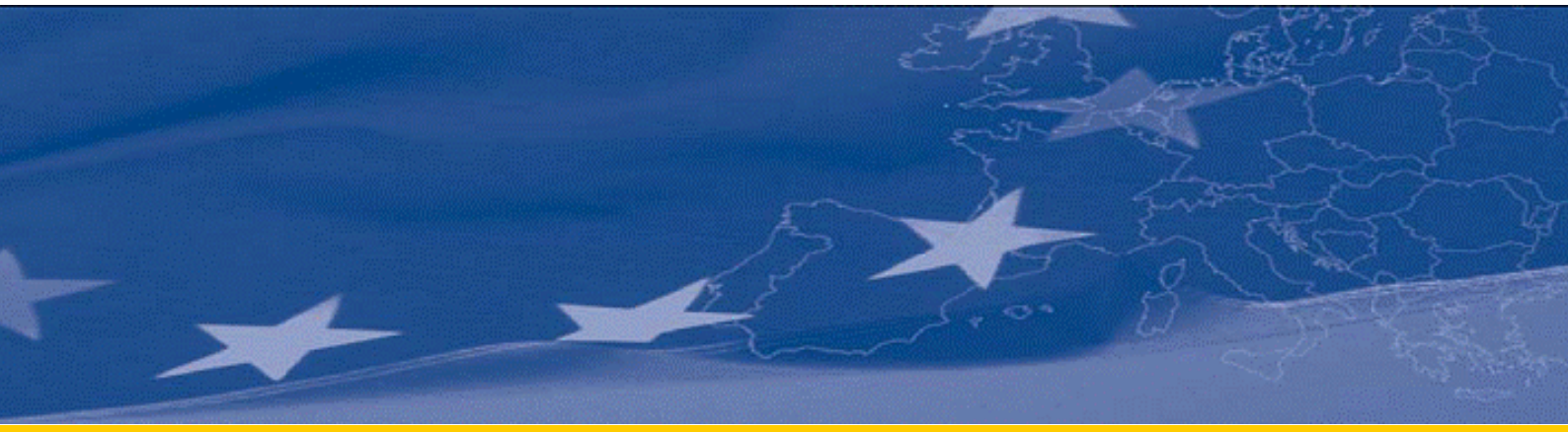
NO.	BELGE	DÜZENLENME/SUNUM TARİHİ
3.1	İDARİ EMİR NO.1	10.04.2019
3.2	İDARİ EMİR NO.2	29.04.2019
3.3	İDARİ EMİR NO.3	23.05.2019
3.4	GÜNCELLENMİŞ ÇALIŞMA PLANI VE SÖZLEŞMEYE ZEYİLNAME TALEBİ (MADDE 20.2)	08.07.2020
3.5	GÜNCELLENMİŞ ÇALIŞMA PLANI VE ZEYİLNAME TALEBİ	14.07.2020
3.6	ZEYİLNAME NO.1'İN İMZALANMASI	22.10.2020
3.7	İMZALANAN ZEYİLNAME NO.1	23.10.2020

EK 4: İDARİ TOPLANTILARIN TUTANAKLARI

NO.	BELGE	DÜZENLENME/SUNUM TARİHİ
4.1	YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANTISI NO.1 TUTANAĞI (FİNAL)	22.07.2019
4.2	BKAY SEKTÖR TOPLANTISI NO.1 TUTANAĞI (FİNAL)	31.07.2019
4.3	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.1 TUTANAĞI (FİNAL)	31.07.2019
4.4	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.2 TUTANAĞI (FİNAL)	09.09.2019
4.5	BKAY SEKTÖR TOPLANTISI NO.2 TUTANAĞI (FİNAL)	25.10.2019
4.6	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.3 TUTANAĞI (FİNAL)	25.10.2019
4.7	YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANTISI NO.2 TUTANAĞI (FİNAL)	06.11.2019
4.8	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.4 TUTANAĞI (FİNAL)	20.12.2019
4.9	BKAY SEKTÖR TOPLANTISI NO.3 TUTANAĞI (FİNAL)	20.12.2019
4.10	OPERASYON KOORDİNASYON BİRİMİ TOPLANTISI NO.1 TUTANAĞI (FİNAL)	21.01.2020
4.11	YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANTISI NO.3 TUTANAĞI (FİNAL)	27.01.2020
4.12	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.5 TUTANAĞI (FİNAL)	10.02.2020
4.13	YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANTISI NO.4 TUTANAĞI (FİNAL)	03.06.2020
4.14	OPERASYON KOORDİNASYON BİRİMİ TOPLANTISI NO.2 TUTANAĞI (FİNAL)	26.06.2020

4.15	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.6 TUTANAğI (FİNAL)	26.06.2020
4.16	BKAY SEKTÖR TOPLANTISI NO.4 TUTANAğI (FİNAL)	09.09.2020
4.17	NEP SEKTÖR TOPLANTISI NO.7 TUTANAğI (FİNAL)	15.09.2020
4.18	YÖNLENDİRME KOMİTESİ TOPLANISI NO.5 TUTANAğI (FİNAL)	18.09.2020

EK 5: RESMİ YAZIŞMALAR

Bu yayın Avrupa Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Eptisa Mühendislik liderliğindeki konsorsiyumun sorumluluğu altındadır. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaq zorunda değildir.